ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ ҒАЛАБАСИ САРИ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

8-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 220 (1998).

3 НОЯБРЬ ЖУМА 1961 ЙИЛ

БАҲОСИ 2 ТИЙИН

...Коммунизм қуришнинг амалий вазифаларини ҳал қилмоқ учун бир кунни ҳам бой бермай, бутун куч ва ғайратимизни, халқимизнинг битмас-туганмас бутун жўшқин ғайратини сарфламоқ керак.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

VII. БУРЖУА ИДЕОЛОГИЯСИГА ВА РЕФОРМИСТИК ИДЕОЛОГИЯГА ҚАРШИ КУРАШ

Ҳозирги дунёда икки идеология ўртасида — коммунистик идеология билан буржуа идеологияси ўртасида шиддатли кураш бормоқда. Бу кураш капитализмдан социализмга ўтишдан иборат тарихий процесснинг инсоният маънавий ҳаётидаги инъикосидир.

Янги тарихий давр пролетариатнинг революцион дунёқарашига чинакам зафар олиб келди. Марксизм-ленинизм илғор инсониятнинг қалбидан мустаҳкам жой олди.

Буржуа таълимотлари ва мактаблари тарихий синовга бардош бера олмади. Улар турмуш илгари сурган масалаларга илмий асосда жавоб бера олмадилар ва бера олмайдилар. Буржуазия эндиликда халқ оммасини ўз орқасидан эргаштириб бора оладиган идеяларни илгари суришдан ожиздир. Капиталистик мамлакатларда тобора кўпроқ кишилар буржуа дунёқарашидан алоқаларини узмоқдалар. **Буржуа идеологияси чуқур кризисни бошидан кечирмоқда.**

Жуда кўп халқ оммасининг онгида революцион ўзгариш қилиш мураккаб ва узоқ процессдир. Жаҳон социализм системаси қанчалик кўп ғалаба қозонса, жаҳон капитализми кризиси қанчалик чуқур бўлса, синфий кураш қанчалик кўп кескинлашса, марксча-ленинча идеяларнинг оммани коммунизм учун курашга жипслаштириш ва сафарбар қилишдаги роли шунчалик ошади. Идеология кураши — пролетариат синфий курашининг энг муҳим таркибий қисмидир.

Империалистик реакция коммунизмни ва унинг олижаноб идеяларини қоралашга, капитализмни ҳимоя қилишга уриниб, оммага идеологик таъсир кўрсатишнинг барча воситаларини ишга солмоқда. Империализмнинг асосий ғоявий-сиёсий қуроли — **антикоммунизм** бўлиб, унинг асосий мазмуни социалистик тузумга туҳмат қилишдан, коммунистик партиялар сиёсати ва мақсадини, марксизм-ленинизм таълимотини сохталаштиришдан иборатдир. Империалистик реакция антикоммунизм деган сохта шиорларни ниқоб қилиб барча илғор ва революцион нарсаларни таъқиб ва қувғин қилмоқда, меҳнаткашларнинг сафларини бўлиб юборишга, пролетарларнинг кураш иродасини бўшаштиришга ҳаракат қилмоқда. Социал тараққиётнинг ҳамма душманлари: молия-олигархияси ва ҳарбий доиралар, фашистлар ва реакцион клерикаллар, мустамлакачилар ва помешчиклар, империалистик реакциянинг ҳамма ғоявий ва сиёсий хомийлари ҳозирда ана шу қора байроқ остига бирлашдилар. Антикоммунизм — буржуа идеологияси инқирозининг сўнгги даражага етганлигини акс эттиради.

Буржуа тузумининг ҳимоячилари оммани маънавий тутқинликда сақлашга интилиб, буржуа жамиятининг эксплуататорлик табиатини ниқоблайдиган, капитализмни бўяб кўрсатадиган янгидан-янги «назариялар» тўқиб чиқармоқдалар. Улар, ҳозирги замон капитализми ўз моҳиятини ўзгартирди, «халқ капитализми» бўлиб қолди, бундай капитализм вақтида мулкнинг «тақсимланиб кетиши» ва капиталнинг «демократлашуви» юз беради, синфлар ва синфий зиддиятлар йўқолади, «даромадлар тенглашиб боради» ва иқтисодий кризислар йўқолиб боради, деб ишонтирмоқчи бўладилар. Ҳақиқатда ҳозирги замон капитализмининг тараққиёти капиталистик жамиятдаги зиддиятлар ва антагонизмларнинг кучайиб бориши тўғрисидаги, унда синфий курашнинг кескинлашиб бориши тўғрисидаги марксча-ленинча таълимотнинг тўғрилигини исботламоқда.

Буржуа тузумининг ҳимоячилари уни **«ҳамма учун роҳат-фароғат давлати»,** деб атайдилар. Улар, капиталистик давлат монополияларга қарши турмоқда, у социал уйғунликка ва ҳамма учун роҳат-фароғатга эришиши мумкин, деган хом хаёллар тарқатмоқдалар. Аммо буржуа давлати — монополиялар қўлидаги итоатгўй қурол эканлигига, улар мақтаётган «роҳат-фароғат» эса молия капитали магнатлари учун роҳат-фароғат эканлигига, юз миллионлаб меҳнат аҳллари учун азоб-уқубат эканлигига халқ оммаси ўз тажрибасида ишонч ҳосил қилмоқда.

Антикоммунизм «назариячилари» империалистик мамлакатларни «эркин дунё» деб атамоқдалар. Ҳақиқатда эса «эркин дунё» — эксплуатация ва ҳуқуқсизлик дунёсидир, инсоннинг қадр-қимматини ва миллий номусини поймол қилиш дунёсидир, жаҳолат ва сиёсий реакция дунёсидир, милитаризм авж олган ва меҳнаткашларга қонли зулм қилиш дунёсидир.

Монополистик капитал **фашизм идеологиясини** — ўтакетган шовинизм ва ирқчилик идеологиясини туғдиради. Ҳокимият тепасидаги фашизм — молия капиталининг энг реакцион, энг шовинистик, энг империалистик элементларининг ошкора террористик диктатурасидир. Фашизм ишчилар синфининг партиясини яккалаб қўйиб ва тор-мор келтириб, пролетариат кучларини парчалаб юбориш ва уларни якка-якка мажақлаб ташлаш, сўнгра эса бошқа ҳамма демократик партия ва ташкилотларни тугатиш, халқни капиталистик монополиялар сиёсатининг кўр-кўрона қуролига айлантириш мақсадида ҳамма ерда ва ҳамма вақт ашаддий антикоммунизмдан иш бошлайди. Фашизм ўз зарбасини аввало ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар манфаатларининг энг изчил, саботли ва содиқ ҳимоячилари бўлган Коммунистик партияларга қарши қаратади.

Империалистик реакция миллатчилик ва ирқчилик низоларини авж олдириш учун, бутун-бутун миллатлар ва ирқларни қувғин қилиш (антисемитизм, негрларга ва кам ривожланган мамлакатларнинг халқларига нисбатан ирқий айирмачилик қилиш) учун, меҳнаткашларнинг синфий онгини хиралаштириш учун, пролетариатни ва унинг иттифоқчиларини синфий курашдан чалғитиш учун **шовинизмдан ва ирқчиликдан** кенг фойдаланмоқда.

Империализмнинг сиёсий ва идеологик арсеналида **клерикализм** тобора кўпроқ кучайиб бормоқда. У черковдан ва унинг кенг тармоқли аппаратидан фойдаланиш билан чекланмаётир. У ҳозир кўпгина капиталистик мамлакатларда ҳокимият тепасида турган ўз йирик сиёсий партияларига эга. Клерикализм ўзининг касаба союз, ёшлар, хотин-қизлар ташкилотларини ва бошқа ташкилотларини тузиб, ишчилар синфининг сафларини, меҳнаткашлар сафларини ажратиб юбормоқда. Монополиялар меҳнаткашларнинг диний ҳисларидан, уларнинг бидъат ва хурофотларидан фойдаланаётган клерикал партия ва ташкилотларни таъминлашдан маблағ аямаётирлар.

Буржуа идеологиясининг турлари ва формалари, меҳнаткашларни алдаш методлари ва воситалари хилма-хилдир, лекин уларнинг моҳияти битта — у ҳам бўлса умри тугаб бораётган капиталистик тузумни ҳимоя қилишдир. Монополиялар ҳукмронлигини ғоявий жиҳатдан асослаш, эксплуатацияни оқлаш, ижтимоий мулкни ва коллективизмни қоралаш, милитаризмни ва урушни кўкларга кўтариб мақташ, мустамлакачилик ва ирқчиликни оқлаш, халқлар ўртасида адоват ва душманликни авж олдириш — ҳозирги замон буржуазиясининг сиёсий ва иқтисодий назарияси, философия ва социологияси этика ва эстетикаси ана шу идеялар билан суғорилгандир.

Антикоммунизм Осиё, Африка, Латин Америкаси мамлакатларидаги демократик кучларга қарши курашда реакциянинг асосий қуролига айланмоқда. Антикоммунизмда империалистик идеология мустамлака зулмидан қутулган мамлакатлардаги феодал элементлар, империалистик руҳдаги элементлар ва реакцион буржуа группаларнинг идеологияси билан қўшилиб кетади.

Бу мамлакатларнинг халққа қарши доиралари миллатчиликнинг умумдемократик мазмунини кучсизлантиришга, унинг реакцион томонини кучайтиришга, миллатнинг демократик кучларини қисиб чиқаришга, социал тараққиётга тўсқинлик қилишга, илмий социализмнинг ёйилишига халақит беришга интилмоқдалар. Айни замонда «миллий типдаги социализм» назариялари илгари сурилмоқда, социализм ҳақидаги майда буржуача хом хаёлларнинг, синфий курашни истисно қилувчи хом хаёлларнинг одатдаги бир тури бўлган социал-философик доктриналар пропаганда қилинмоқда. Бу назариялар халқ оммасини чалғитади, миллий-озодлик ҳаракатини ривожлантиришга тўсқинлик қилади, унинг ғалабаларини зарба остида қолдиради.

Мустамлака зулмидан қутилган мамлакатларда миллий-демократик, антиимпериалистик идеялар кенг ёйилмоқда. Коммунистлар бу идеяларнинг бошқа тарафдорлари билан бирликда империализмга ва ички реакцияга қарши қатъий кураш олиб бормай туриб ҳам миллий мустақилликни ва социал тараққиётни таъминлаш мумкин, деган хом хаёлларнинг пуч эканлигини оммага қунт билан тушунтирмоқдалар, шовинизмга қарши ва деспотик режимларни ҳамда демократияни бостиришни оқлаётган реакцион идеологиянинг бошқа кўринишларига қарши актив кураш олиб бормоқдалар. Айни замонда коммунистлар оммани илмий социализм байроғи остида бирлаштириб, социалистик идеологиянинг вакиллари бўлиб майдонга чиқмоқдалар.

Империалистик буржуазия идеология курашининг тиғи аввало, ишчилар синфига ва унинг марксчи-ленинчи партияларига қарши қаратилгандир. Ишчилар ҳаракатидаги социал-демократизм ва коммунистик ҳаракатдаги ревизионизм ишчилар синфига буржуазия таъсирининг акс этишидир.

Ҳозирги замондаги ўнг социал демократия буржуазиянинг ишчилар ҳаракати ичидаги энг асосий ғоявий ва сиёсий таянчи бўлиб қолмоқда. У эски оппортунистик идеяларни «энг янги» буржуа назариялари билан эклектик равишда қўшмоқда. Социал демократиянинг ўнг қаноти марксизм билан алоқасини узил-кесил узди ва илмий социализмга демократик социализм деб аталган нарсани қарама-қарши қўйди. Демократик социализм тарафдорлари буржуа жамиятида антагонистик синфлар ва синфий кураш борлигини инкор қилмоқдалар, пролетар революциясининг зарурлигига қарши, ишлаб чиқариш воситаларининг хусусий мулклигини тугатишга қарши ҳуруж қилмоқдалар. Уларнинг даъвосича, «капитализм трансформацияси» юз бериб, у социализмга айланмоқда эмиш.

Ўнг социалистлар социал реформаларни социалистик революцияга қарама-қарши қўйишдан бошлаб, давлат монополистик капитализмини ҳимоя қилишгача бориб етдилар. Илгари улар пролетариатга, ўзларининг революцион марксизм билан ихтилофларини ишчилар ҳаракатининг пировард мақсадидан кўра уни амалга ошириш воситаларига кўпроқ тааллуқли, деб уқтирар эдилар. Эндиликда улар социализмдан ошкора юз ўгирмоқдалар. Илгари ўнг социалистлар синфий курашни эътироф қилишни пролетариат диктатурасини эътироф қилишгача етказишдан бош тортар эдилар. Ҳозир улар синфий курашнигина эмас, балки буржуа жамиятида антагонистик синфларнинг мавжудлигини ҳам инкор қилмоқдалар.

Тарихий тажриба социал-демократизм идеологиясининг ҳам, сиёсатининг ҳам барбод бўлганлигини кўрсатди. Реформистик партиялар ҳокимият тепасига келган вақтларда ҳам монополистик буржуазиянинг ҳукмронлигига дахл қилмайдиган жузъий реформалар ўтказиш билан чекланмоқдалар. Антикоммунизм социал реформизмни ғоявий-сиёсий жиҳатдан боши берк кўчага киритиб қўйди. Бу — социал-демократизм кризисининг асосий сабабларидан биридир.

Марксизм-ленинизм тобора янгидан-янги ғалабаларга эришмоқда. У ишчилар синфининг тинчликка, эркинликка, тараққиётга интилаётган жуда кўпчилик инсониятнинг ҳаётий манфаатларини ифода қилаётганлиги учун, капитализм ўрнига келаётган янги жамиятнинг идеологиясини ифода қилаётганлиги учун ғалаба қозонмоқда.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Давоми. Боши газетанинг 2 ноябрь сонида.

Мусобақа илғорларига кўчма Қизил байроқ

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети бу йилги ҳосилни йиғиб-териб олиш ҳамда уни давлатга сотиш юзасидан районлар ва совхозлар ўртасида бошланган социалистик мусобақанинг 26 октябрдан 1 ноябргача бўлган якунини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи **Чиноз районида** қолдирилди (район партия комитетининг секретари **Н. Қирғизбоев,** район ижроия комитетининг раиси **С. Эгамбердиев,** район комсомол комитетининг секретари **Г. Рўзматова,** харид қилиш бўйича давлат бош инспектори **И. Халилов** ўртоқлар). Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 92,02 процент бажарган, ўтган беш кунликда давлатга 7,43 процент миқдорида пахта сотган ва машинада пахта териш планини 41,22 процент бажарган.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи қуйидагиларга берилди.

Ўрта Чирчиқ районига (район партия комитетининг секретари **О. Бердиев,** район ижроия комитетининг раиси **А. Ортиқхўжаев,** район комсомол комитетининг секретари **М. Хўжаева,** харид қилиш бўйича давлат бош инспектори **Н. Султонов** ўртоқлар). Бу район бўйича йиллик пахта тайёрлаш плани 90,02 процент бажарилган, ўтган беш кунликда давлатга 6,09 процент миқдорида пахта сотилган ва машинада пахта териш плани 51,63 процент бажарилган. Байроқ Янгиер районидан олиб берилади.

Янгиер районидаги **«Фарҳод» совхозига** (совхоз директори **Қ. Ботиров,** партия ташкилотининг секретари **Г. Сувонқулов,** ишчилар комитетининг раиси **Ш. Мавлонов,** комсомол ташкилотининг секретари **Б. Тўраев** ўртоқлар). Бу совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 101,18 процент адо этган, ўтган беш кунликда давлатга 10,52 процент миқдорида пахта сотган ва машинада пахта териш мажбуриятини 86,62 процент бажарган. Байроқ Қуйи Чирчиқ районидаги «ЎзССР беш йиллиги» совхозидан олиб берилади.

Йиғим-теримда намуна кўрсатиб ишлаётган илғор механизаторларни, колхозчиларни ва совхоз ишчиларини мукофотлаш учун Чиноз, Ўрта Чирчиқ районлари ва «Фарҳод» совхозига 150 сўмдан пул ажратилди.

Янгиер районининг (шаҳар партия комитетининг секретари **Э. Исломов,** район ижроия комитетининг раиси **З. Ғозиев** ўртоқлар) йиғим-теримда яхши ишлаганлиги қайд қилинди.

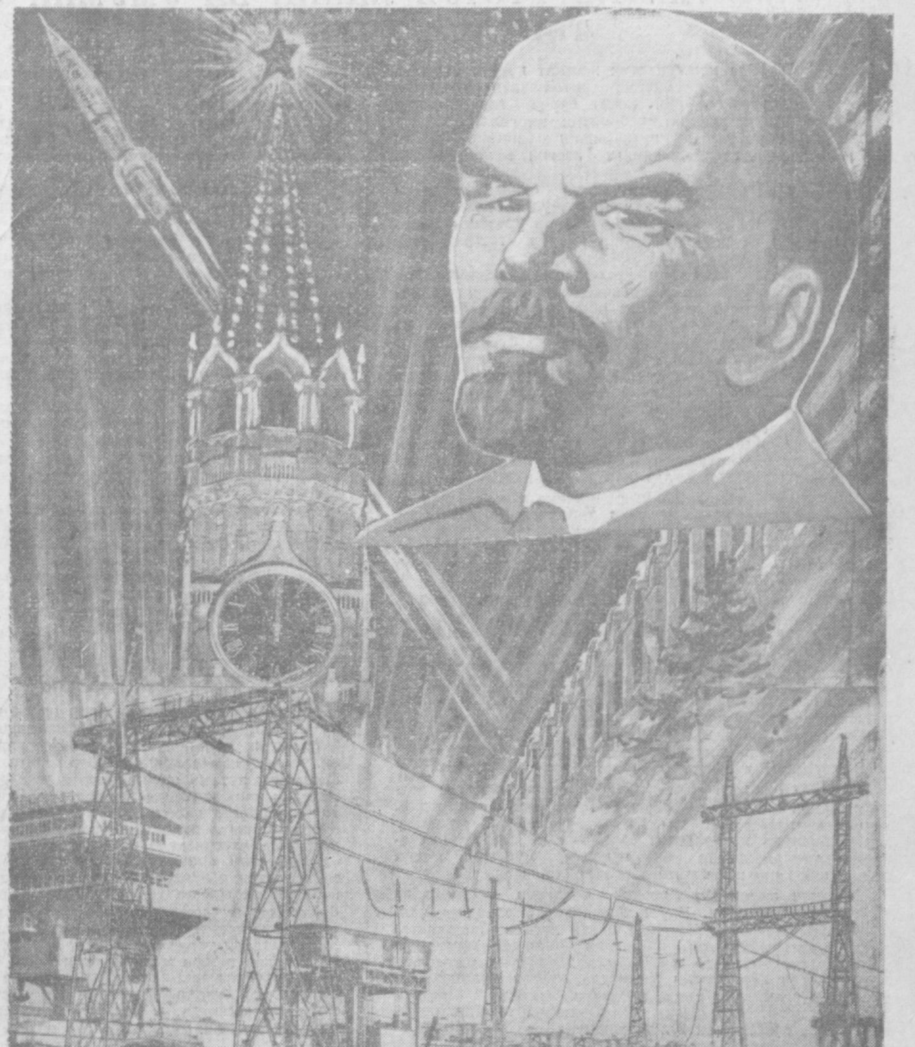

Т. Унабоев фотомонтажи.

СОВЕТ ХАЛҚИ ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИДА, МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА КОММУНИСТИК ЖАМИЯТ ҚУРАДИ. (КПСС Программасидан)

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

VIII. ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ ВА УМУМИЙ ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШ

КПСС СССРда коммунистик жамият қуриш учун ва жаҳон социализм системасини ривожлантириш учун тинч шароит таъминлашни ҳамда барча тинчликсевар халқлар билан бирликда инсониятни қирғинлик келтирувчи жаҳон урушидан қутқаришни ўзининг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолиятининг асосий мақсади деб билади.

КПСС дунёда умумий тинчликни сақлай оладиган ва мустаҳкамлай оладиган кучлар вужудга келганлигига ва ўсаётганлигига асосланади. Давлатлар ўртасида принцип жиҳатдан янги муносабатлар қарор топиши учун имконият туғилмоқда.

Империализм давлатлар ўртасидаги муносабатларда ҳукмронлик ва бўйсундириш, кучсизнинг кучли томонидан эзилиши муносабатларидан бошқача муносабатларни билмайди. У халқаро муносабатларни зўравонлик ва таҳдид, зулм ва ўзбошимчалик асосига қуради. У агрессив урушларга халқаро масалаларни ҳал қилишнинг табиий воситаси деб қарайди. Империалистик давлатлар учун дипломатия ўз иродасини бошқа халқларга зўрлаб ўтказиш воситаси, урушлар тайёрлаш қуроли бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Империализм танҳо ҳукмронлик қилган даврда уруш ва тинчлик масаласи молия-саноат олигархияси томонидан халқлардан бутунлай махфий тутилган ҳолда ҳал қилинар эди.

Социализм империализмга қарама-қарши ўлароқ **халқаро муносабатларнинг янги типини** илгари сурази. Социалистик давлатларнинг тинчлик, тенг ҳуқуқлилик, халқларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш, барча мамлакатларнинг мустақиллиги ва суверенитетини ҳурмат қилиш принциплари асосига қурилган ташқи сиёсати, шунингдек социалистик дипломатиянинг ҳалол, инсонпарвар методлари жаҳондаги вазиятга тобора кучлироқ таъсир кўрсатмоқда. Империализм халқаро муносабатларда етакчи роль ўйнамай қолган ва социалистик система тобора катта роль ўйнаётган, миллий мустақилликка эришган давлатларнинг ва капиталистик мамлакатлардаги халқ оммасининг жаҳон сиёсатидаги таъсири жуда кучайган бир шароитда социализм томонидан илгари сурилган янги принциплар агрессив империалистик сиёсат принциплари устидан ғалаба қозониши учун реал имконият вужудга келмоқда.

Тарихда биринчи марта шундай вазият вужудга келдики, бунда катта давлатларгина эмас, балки кичик давлатлар ҳам, мустақил тараққиёт йўлига кирган мамлакатлар, тинчликка интилаётган барча давлатлар, ўз кучларининг қандайлигидан қатъи назар, мустақил ташқи сиёсат юргизиш имкониятига эгадирлар.

Ҳозирги замоннинг асосий масаласи — уруш ва тинчлик масаласидир. Уруш хавфининг бирдан-бир манбаи империализмдир. Империалистик лагерь инсониятга қарши энг даҳшатли жиноятни — жаҳон термоядро урушини тайёрламоқда, бу уруш бутун-бутун мамлакатларни мисли кўрилмаган даражада вайрон қилиши, бутун-бутун халқларни қириб юбориши мумкин. Тинчлик ва уруш проблемаси юз миллионларча кишиларнинг ҳаёт-мамот проблемаси бўлиб қолди.

Халқларнинг куч-ғайрати империалистларни ўз вақтида жиловлаб қўйишга, уларни қирғин қуролини ишга солиш имкониятидан маҳрум қилиб қўйишга сафарбар қилиниши лозим. **Энг муҳим иш — термоядро урушининг олдини олишдан, унинг бошланиб кетишига йўл қўймасликдан иборатдир.** Ҳозирги авлод бу ишни уддалай олади.

Совет давлатининг мустаҳкамланиши, жаҳон социалистик системасининг вужудга келиши — инсониятнинг урушларни жамият ҳаётидан йўқотиш тўғрисидаги асрий орзусини амалга ошириш сари қўйилган тарихий қадамлардир. Уруш очишдан манфаатдор бўлган синф ва социал группалар жаҳоннинг социалистик қисмида йўқ. Социализм фан ва техниканинг бир қанча муҳим тармоқларида капитализмни орқада қолдириб, империалистик агрессияни жиловлаш учун тинчликсевар халқлар қўлига қудратли моддий воситалар берди. Капитализм ўз ҳукмронлигини ўт ва қилич билан ўрнатган бўлса, социализм ўз идеалларини ёйиш учун урушларга муҳтож эмас. Социализмнинг қуроли — жамиятни ташкил қилишда, давлат тузумида, экономикада, турмуш даражасини ва маънавий маданиятни юксалтиришда эски тузум устидан устунлигидир.

Социалистик система — ер юзидаги барча тинчликсевар кучларнинг табиий жозиба марказидир. Унинг ташқи сиёсати принциплари халқаро миқёсда тобора кўпроқ эътироф қилинмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда. Ер юзида кенг **тинчлик зонаси** вужудга келди. Бу зонага социалистик мамлакатлар билан бир қаторда, уруш очишдан у ёки бу сабаблар туфайли манфаатдор бўлмаган, носоциалистик давлатларнинг катта группаси ҳам киради. Бу давлатларнинг жаҳон сиёсати майдонига чиқиши кучлар нисбатини тинчлик фойдасига анчагина ўзгартирди.

Бетарафлик сиёсати юргизаётган, агрессив ҳарбий блокларда иштирок қилишдан келадиган хавфдан ўзини сақлаб қолишга интилаётган мамлакатларнинг сони ўсмоқда.

Янги тарихий даврда халқ оммасининг халқаро масалаларни ҳал қилишга актив аралашиш имконияти беқиёс ўсди. Халқлар тинчлик ва уруш масаласини ҳал қилишни ўз қўлларига тобора активроқ олмоқдалар. Омманинг турли формалардаги урушга қарши ҳаракати тинчлик учун курашда энг катта фактордир. Империалистик урушларга қарши энг муросасиз, энг изчил курашчи бўлган халқаро ишчилар синфи бу умумхалқ курашининг улуғ ташкилотчи кучи бўлиб майдонга чиқмоқда.

Қудратли социалистик лагернинг, тинчликсевар носоциалистик давлатларнинг, халқаро ишчилар синфининг ва тинчлик ишини ҳимоя қилаётган барча кучларнинг бирлашган куч-ғайратлари билан **жаҳон урушининг олдини олиб қолиш мумкин**. Социализм кучларининг империализм кучлари устидан, тинчлик кучларининг уруш кучлари устидан тобора кўпроқ устун бўлиб бораётганлиги шунга олиб борадики, ҳали социализм ер юзида тўла ғалаба қилгунга қадар, дунёнинг бир қисмида капитализм сақланиб қолса-да, жаҳон урушини жамият ҳаётидан чиқариб ташлаш учун реал имконият вужудга келади. Социализмнинг бутун дунёда ғалаба қилиши ҳар қандай урушлар келиб чиқишининг социал ва миллий сабабларини узил-кесил бартараф қилади. **Урушларни тугатиш, ер юзида абадий тинчлик ўрнатиш — коммунизмнинг тарихий вазифасидир.**

Мустаҳкам тинчликни таъминлашнинг радикал йўли — қаттиқ халқаро контроль ўрнатилган ҳолда ёппасига ва батамом қуролсизланишдир. Империализм халқлар зиммасига қуролланишнинг мисли кўрилмаган оғир юкини юклади. Социализм миллий бойликларни ана шундай беҳуда сарфлашдан инсониятни халос қилишни инсоният олдидаги ўз бурчи деб билади. Бундай вазифани ҳал қилиш инсоният учун тарихий аҳамиятга эга бўлур эди. Халқлар актив қатъий кураш олиб бориб, империалистларни қуролсизланишга мажбур қила оладилар ва қилишлари лозим.

Социализм дунё икки системага бўлинган шароитда давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг бирдан-бир оқилона принципини — социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши тўғрисида В. И. Ленин илгари сурган принципни инсониятга тақдим қилди.

Социалистик давлатлар билан капиталистик давлатларнинг **тинч-тотув яшаши** — инсоният жамияти тараққиётининг **объектив заруриятидир. Уруш халқаро низоларни ҳал қилишнинг воситаси бўлиб хизмат қила олмайди ва хизмат қилмаслиги керак.** Ё тинч-тотув яшаш ёки ҳалокатли уруш — тарих масалани фақат ана шу тахлитда ўртага қўйган. Бордию империалистик агрессорлар янги жаҳон урушини бошлашга журъат этадиган бўлсалар, халқлар вайрон қилувчи урушларга ўзларини дучор қилувчи тузумга ортиқ тоқат қилмайдилар. Улар империализмни йўқ қилиб ва кўмиб ташлайдилар.

Тинч-тотув яшаш урушни давлатлар ўртасидаги низоли масалаларни ҳал қилишнинг воситаси деб ҳисоблашдан воз кечишни, бу масалаларни музокаралар йўли билан ҳал қилишни; давлатлар ўртасида тенг ҳуқуқлилик, бир-бирини тушуниш ва ўзаро ишончни, бир-бирининг манфаатларини ҳисобга олишни; ички ишларга аралашмасликни, ҳар бир халқ ўз мамлакатидаги барча масалаларни мустақил ҳал қилиш ҳуқуқига эга эканлигини эътироф қилишни; барча мамлакатларнинг суверенитетини ва территориал бутунлигини қаттиқ ҳурмат қилишни; тўла тенглик ва ўзаро манфаатдорлик асосида иқтисодий ва маданий ҳамкорликни ривожлантиришни назарда тутади.

Тинч-тотув яшаш социализм билан капитализмнинг халқаро миқёсда тинч мусобақалашуви учун асос бўлиб хизмат қилади ва улар ўртасидаги синфий курашнинг специфик формасидир. Социалистик мамлакатлар тинч-тотув яшаш сиёсатини изчиллик билан ўтказиб, жаҳон социалистик системасининг капитализм билан мусобақаси жараёнида жаҳон социалистик системасининг позицияларини тўхтовсиз мустаҳкамлаб боришга эришмоқда. Тинч-тотув яшаш шароитида капиталистик мамлакатлардаги ишчилар синфининг кураши учун янада қулайроқ имкониятлар вужудга келади, мустамлака ва қарам мамлакатлар халқларининг ўз озодлиги учун олиб бораётган кураши енгиллашади. Тинч-тотув яшаш принципини қувватлаш буржуазиянинг термоядро уруши капиталистик жамиятнинг ҳукмрон синфларини ҳам аямаслигини тушунган қисмининг манфаатларига ҳам мувофиқ келади. Тинч-тотув яшаш сиёсати, йирик монополияларнинг корчалонлари ва ҳарбий доираларидан бошқа, бутун инсониятнинг туб манфаатларига мувофиқ келади.

Совет Иттифоқи ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш сиёсатини изчиллик билан ҳимоя қилиб келди ва бундан буён ҳам ҳимоя қилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси **халқаро муносабатлар соҳасида** қуйидаги **вазифаларни** қўяди:

— бошқа социалистик мамлакатлар билан, тинчликсевар давлатлар ва халқлар билан бирликда жаҳон урушининг олдини олиш учун ва жамият ҳаётидан урушни батамом чиқариб ташлаш имкониятини берадиган шароитларни вужудга келтириш учун барча воситалардан фойдаланиш;

— соғлом халқаро муносабатлар ўрнатиш йўлини тутиш, бир-бирига қарши турган барча ҳарбий блокларнинг тарқатиб юборилишига эришиш, «совуқ уруш»ни, халқлар ўртасида адоват ҳамда душманликни пропаганда қилишни тўхтатиш, бошқа мамлакатларнинг территориясида қурилган барча чет эл ҳаво, денгиз, ракета ва бошқа ҳарбий базаларини тугатиш;

— қаттиқ халқаро контроль остида ёппасига ва батамом қуролсизланишга эришиш;

— миллий мустақилликка эришиш ва уни мустаҳкамлаш учун курашаётган Осиё, Африка, Латин Америкаси давлатлари билан, тинчликни сақлашга ҳаракат қилаётган барча халқлар ва давлатлар билан қардошларча дўстлик ва мустаҳкам ҳамкорлик қилиш муносабатларини мустаҳкамлаш;

— тинчликни таъминлаш мақсадида барча капиталистик мамлакатлар билан, шу жумладан, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Франция, Германия Федератив Республикаси, Япония, Италия билан муносабатларни яхшилаш ва ривожлантиришга қаратилган актив изчил сиёсат олиб бориш;

— халқаро ишчилар ҳаракатининг империалистик уруш сиёсатига қарши чиқаётган барча отрядлари ва ташкилотларининг жанговар бирдамлигини мустаҳкамлашга бутун чоралар билан ёрдам бериш;

— урушга қарши курашаётган барча кучларни жипслаштиришга қаратилган изчил йўл тутиш. Совет Иттифоқи урушнинг олдини олишга интилаётган барча ташкилотлар ва партияларни, тинчликни ва мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни нормаллаштиришни ёқлаб чиқаётган бетарафлик ва пацифистик ҳаракатларни, буржуа доираларини тушуниб етади ва қўллаб-қувватлайди;

— савдо, маданий алоқа, фан ва техника соҳасида халқаро ҳамкорликни ривожлантириш йўлини тутиш;

— тинчликни бузишга интилаётган агрессив доираларга нисбатан жуда ҳушёр туриш, ҳарбий авантюраларни бошловчиларни ўз вақтида фош қилиш, социалистик Ватанимизнинг, бутун социалистик лагернинг хавфсизлиги ва дахлсизлигини таъминлаш учун барча зарур чораларни кўриш.

КПСС ва бутун совет халқи ҳамма ва ҳар қандай босқинчилик урушларига қарши, шу жумладан, капиталистик давлатлар ўртасидаги урушларга қарши, халқнинг озодлик ҳаракатларини бўғишга қаратилган маҳаллий урушларга қарши бундан буён ҳам кураш олиб боради ҳамда эзилган халқларнинг муқаддас курашини, уларнинг империализмга қарши олиб бораётган адолатли озодлик урушларини қўллаб-қувватлашни ўз бурчи деб ҳисоблайди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси тинчлик ва халқлар дўстлиги байроғини баланд кўтариб боради.

ИККИНЧИ ҚИСМ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг коммунистик жамият қуриш соҳасидаги вазифалари

КОММУНИЗМ — БУТУН ИНСОНИЯТНИНГ ПОРЛОҚ ИСТИҚБОЛИ

Коммунистик жамият қуриш совет халқининг бевосита амалий вазифаси бўлиб қолди. Социализмнинг тобора коммунизмга ўсиб ўтиши объектив қонуниятдир; бу ўсиб ўтиш совет социалистик жамиятининг бундан илгариги бутун тараққиёти давомида тайёрланди.

Коммунизм нима?

Коммунизм — ишлаб чиқариш воситалари бир бутун умумхалқ мулки бўлган, жамиятнинг барча аъзолари социал жиҳатдан батамом тенг бўлган синфсиз ижтимоий жамият бўлиб, бу жамиятда одамларнинг ҳар томонлама камолатга етиб бориши билан бирга доимо тараққий қилаборувчи фан ва техника асосида ишлаб чиқариш кучлари ҳам ўсиб боради, ижтимоий бойликнинг барча манбалари тўлиб-тошиб туради ва «ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга эҳтиёжига яраша» деган буюк принцип амалга ошади. Коммунизм — эркин ва онгли меҳнаткашларнинг юксак даражада уюшган жамиятидир, бу жамиятда ижтимоий ўз-ўзини бошқариш қарор топади, жамият бахт-саодати йўлида меҳнат қилиш ҳамма учун биринчи ҳаётий эҳтиёж, англанган зарурат бўлиб қолади, ҳар бир кишининг қобилияти унинг халққа энг кўп фойда келтиришини кўзлаб ишга солинади.

Юксак коммунистик онглилик, меҳнатсеварлик ва интизом, жамият манфаатларига садоқат — коммунистик жамият кишисига хос фазилатлардир.

Коммунизм фан-техниканинг тез тараққиёти асосида ижтимоий ишлаб чиқаришнинг тўхтовсиз ўса боришини ва меҳнат унумдорлигининг юқори бўлишини таъминлайди, кишини энг мукаммал ва қудратли техника билан қуроллантиради, кишиларнинг табиат устидан ҳукмронлигини ғоят баланд даражага кўтаради, табиатнинг стихия кучларини тобора кўпроқ ва тўлароқ бошқаришга имкон беради. Бутун ижтимоий хўжаликни планли суратда уюштиришнинг юқори босқичига эришилади, жамият аъзоларининг ўса бораётган эҳтиёжларини қондириш учун моддий бойликлардан ва меҳнат ресурсларидан энг самарали ва оқилона фойдаланиш таъминланади.

Коммунизм даврида синфлар бўлмайди, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги социал-иқтисодий ва маданий-маиший тафовутлар йўқ бўлиб кетади; ишлаб чиқариш кучларининг ривожланиш даражаси ва меҳнатнинг характери жиҳатдан, ишлаб чиқариш муносабатларининг формалари, маиший шароитлар, аҳолининг фаровонлиги даражаси жиҳатидан қишлоқ шаҳар даражасига кўтарилади. Коммунизм ғалаба қилгач кишиларнинг ишлаб чиқариш фаолиятида ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат узвий суратда бирлашиб кетади. Интеллигенция алоҳида социал қатлам бўлмай қолади, жисмоний меҳнат ходимлари ўз моддий-техника савияси жиҳатидан ақлий меҳнат кишилари даражасига кўтарилади.

Шундай қилиб коммунизм жамиятнинг синфларга ва социал қатламларга бўлинишига барҳам беради, ваҳоланки инсониятнинг ибтидоий давр тарихидан ташқари бутун тарихи синфий жамият тарихи бўлиб келди. Қарама-қарши синфларга бўлиниш кишининг киши эксплуатация қилишига, миллатлар ва давлатлар ўртасида синфий кураш ва антагонизмга олиб келган эди.

Коммунизм даврида барча кишилар жамиятда тенг мавқега эга бўладилар, ишлаб чиқариш воситаларига бир хил муносабатда бўладилар, меҳнат ва тақсимот шароитлари тенг бўлади ҳамда жамоат ишларини бошқаришда актив қатнашадилар. Ижтимоий манфаатлар билан шахсий манфаатларнинг бирлиги асосида шахс билан жамият ўртасида уйғун муносабатлар қарор топади. Кишиларнинг талаблари, улар нақадар хилма-хил бўлмасин, ҳар томонлама камолат топган кишининг соғлом, оқилона эҳтиёжларини ифодалайди.

Жамиятнинг узлуксиз ривожлана боришини таъминлаш, жамиятнинг ҳар бир аъзосига, унинг ўсаётган эҳтиёжларига, индивидуал талаблари ва дидига мувофиқ моддий ва маданий неъматлар бериш — коммунистик ишлаб чиқаришнинг мақсадидир. Кишиларнинг талаблари ижтимоий фондлар ҳисобидан қондирилади. Шахсий истеъмол буюмлари ҳар бир жамият аъзосининг тўла эгалиги ва ихтиёрига ўтади.

Юксак даражада уюштирилган ишлаб чиқаришга ва тараққий топган техникага асосланган коммунистик жамият меҳнатнинг характерини ўзгартиради, лекин жамият аъзоларини меҳнатдан озод қилмайди. Коммунистик жамият асло анархия ҳукмрон бўлган, ишламасдан ялло қилиб бекор юриладиган жамият бўлмайди. Меҳнатга қобилиятли ҳар бир киши ижтимоий меҳнатда қатнашиб, жамиятнинг моддий ва маънавий бойликларининг муттасил кўпайиб боришини таъминлайди. Меҳнатнинг характери ўзгарганлиги, меҳнатнинг техника билан қуролланиш даражаси ўсганлиги туфайли, онглилик юксак даражага кўтарилганлиги туфайли барча жамият аъзоларида жамиятнинг бахт-саодати учун ихтиёрий ва ўз майли билан меҳнат қилиш ички эҳтиёжи кучаяди.

Коммунистик ишлаб чиқариш мажбурий йўл билан эмас, балки ижтимоий бурчни англаш асосида таъминланадиган, коммунистик жамиятнинг бутун укладини белгилаб берадиган юксак уюшқоқлик, пухталикни ва интизомни талаб қилади. Меҳнат ва интизом кишига малол келмайди, меҳнат фаолияти фақат тирикчилик воситаси бўлмасдан, чинакам ижодга, шодлик манбаига айланади.

Коммунизм ижтимоий ҳаётни ташкил этишнинг олий формасидир. Ҳамма ишлаб чиқариш ячейкалари, ўз-ўзини идора қилувчи ҳамма уюшмалар планли равишда тузилган умумий хўжаликда, ижтимоий меҳнатнинг ягона ритмида бир-бири билан уйғун равишда бирлашади.

Коммунизмда миллатлар иқтисодий-сиёсий ва маънавий манфаатларнинг тўла бирлиги, қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик асосида бир-бири билан тобора ҳар томонлама яқинлашиб боради.

Коммунизм — озод кишининг истеъдод ва талантлари, энг яхши ахлоқий хислатлари равнақ топадиган ва тўла намоён бўладиган тузумдир. Оилавий муносабатлар моддий қарамликлардан батамом тозаланади ва бутунлай бир-бирига муҳаббат ва дўстлик ҳислари асосига қурилади.

Партия коммунистик жамият қуришнинг асосий вазифаларини белгилар экан, В. И. Лениннинг: **«Коммунизм — Совет ҳокимияти ва бутун мамлакатни электрлаштиришдир»**, деган доҳиёна формуласига амал қилади.

Илмий коммунизм партияси бўлган КПСС моддий ва маънавий шарт-шароитлар тайёрланиб ва етилиб борган сари коммунистик жамият қуриш вазифаларини илгари суради ва ҳал этиб боради ва бунда зарур тараққиёт босқичларидан сакраб ўтиш, шунингдек эришилган даражада тўхтаб қолиш, олға қараб ҳаракатни тўхтатиб қўйиш мумкин эмас, деган қоидага амал қилади. Коммунизм қуриш вазифаларини ҳал этиш изчил босқичлар билан амалга оширилади.

Совет Иттифоқи **яқин ўн йилда** (1961-1970 йилларда) коммунизмнинг моддий-техника базасини ярата бориб, аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича капитализмнинг энг кучли ва бой мамлакати бўлган АҚШдан ўтиб кетади; меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ва маданий-техника савияси анча кўтарилади, ҳамма моддий жиҳатдан таъминланган бўлади; барча колхоз ва совхозлар юқори унумли ва юқори даромадли хўжаликларга айланади; совет кишиларининг обод уй-жойларга эҳтиёжи асосан таъминланади; оғир жисмоний меҳнат йўқолади; СССР иш куни энг қисқа бўлган мамлакатга айланади.

Иккинчи ўн йилликнинг охирида (1971-1980 йилларда) коммунизмнинг моддий-техника базаси яратилади, барча аҳоли моддий ва маданий неъматлар билан мўл-кўл таъминланади; совет жамияти эҳтиёжга яраша тақсимлаш принципини амалга оширишгача келиб етади, аста-секин бир бутун умумхалқ мулкига ўтилади. Шундай қилиб, **СССРда коммунистик жамият асосан қурилади.** Коммунистик жамият қуриш шундан кейинги даврда батамом тугалланади.

Коммунизмнинг улуғвор биноси совет халқининг — ишчилар синфи, деҳқонлар, интеллигенциянинг зўр меҳнати билан барпо қилинади. Уларнинг меҳнати қанча муваффақиятли бўлса, улуғ мақсадни — коммунистик жамият қуришни амалга ошириш шунча яқинроқ бўлади.

I. ПАРТИЯНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҚУРИЛИШ, КОММУНИЗМНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ ЯРАТИШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Партия ва совет халқининг энг асосий иқтисодий вазифаси икки ўн йиллик мобайнида **коммунизмнинг моддий-техника базасини** яратишдан иборат. Бунинг маъноси: мамлакатни тўла электрлаштириш ва шу асосда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ижтимоий ишлаб чиқариш техникаси, технологияси ва ташкил этилишини такомиллаштириш; ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаш, уларни тобора тўлароқ автоматлаштириш; халқ хўжалигида химияни кенг татбиқ этиш; ишлаб чиқаришнинг янги, иқтисодий жиҳатдан самарали соҳаларини, энергия ва материалларнинг янги хилларини ҳар томонлама ривожлантириш, табиат ресурсларидан, моддий ва меҳнат ресурсларидан ҳар томонлама ва рационал фойдаланиш; фанни ишлаб чиқариш билан узвий равишда боғлаш ва илмий-техника тараққиёти суръатларини жадаллаштириш; меҳнаткашларнинг юқори маданий-техника савияси; меҳнат унумдорлиги жиҳатидан энг ривожланган капиталистик мамлакатлардан анча устунлик демакдир. Бу эса коммунистик тузум ғалабасининг энг муҳим шартидир.

Натижада СССР ўз куч-қудрати жиҳатидан мисли кўрилмаган ишлаб чиқарувчи кучларга эга бўлади, энг ривожланган мамлакатларнинг техника даражасидан ўтиб кетади ва аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича дунёда биринчи ўринни эгаллайди. Бу, социалистик ижтимоий муносабатларни тобора коммунистик ижтимоий муносабатларга айлантира боришнинг, жамият ва унинг барча гражданларининг эҳтиёжларини мўл-кўл таъминлайдиган ишлаб чиқариш тараққиётининг негизи бўлиб хизмат қилади.

Планли социалистик хўжалик системаси капитализмдан фарқли ўлароқ, техника тараққиётини тезлаштиришни меҳнатга лаёқатли барча аҳолини иш билан тўла таъминлаш билан қўшиб олиб боради. Автоматлаштириш ва комплекс механизациялаш социалистик меҳнатнинг тобора коммунистик меҳнатга ўсиб ўтиши учун моддий асос бўлиб хизмат қилади. Техника тараққиёти ишлаб чиқариш маданиятига, барча меҳнаткашларни махсус ва умумий таълим бериб тайёрлашга талабни анча оширади. Янги техниканинг ривожланишидан совет кишисининг меҳнат шароитини тубдан яхшилаш ва енгиллаштириш, иш кунини қисқартириш ва турмуш шароитини яхшилаш, оғир жисмоний меҳнатни, сўнгра эса ҳар қандай малакасиз меҳнатни йўқотиш учун фойдаланилади.

Моддий-техник база жамиятнинг коммунизм тўла ғалабаси сари ривожланиши билан бир қаторда, узлуксиз ривожланиб ва такомиллашиб боради. Фан ва техниканинг ривожланиш даражаси, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш даражаси доимо ўсиб боради.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш жуда кўп капитал маблағлар сарфлашни талаб қилади. Вазифа бу маблағлардан энг оқилона ва тежаб-тергаб, ғоят самарали суратда ва вақтдан ютган ҳолда фойдаланишдан иборатдир.

1. Саноат, қурилиш, транспортнинг ривожланиши, коммунизм ишлаб чиқарувчи кучларини яратишда уларнинг роли

Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, СССР саноатини техника жиҳатидан дунёнинг энг мукаммал ва қудратли саноатига айлантириш вазифаси оғир индустрияни янада ривожлантиришни талаб қилади. Шу асосда халқ хўжалигининг бошқа барча тармоқлари: қишлоқ хўжалиги, истеъмол буюмлари ишлаб чиқарувчи саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, шунингдек кишиларнинг маиший эҳтиёжларига бевосита хизмат қилувчи тармоқлар: савдо, умумий овқатланиш, соғлиқни сақлаш, уй-жой ва коммунал хўжалик тармоқлари техника жиҳатидан қайта қуроллантирилади.

Совет Иттифоқида биринчи даражали оғир индустрия — техника тараққиётининг ва мамлакат иқтисодий қудратининг негизи яратилди. КПСС оғир саноатнинг ўсиши ва унинг техника тараққиёти тўғрисида бундан буён ҳам тинмай ғамхўрлик қилади. Оғир саноатнинг энг асосий вазифаси мамлакат мудофаасининг эҳтиёжларини тўла қондиришдан, халқнинг эҳтиёжларини, совет кишисининг ҳаётий талабларини яхшироқ ва тўлароқ қондириш мақсадида халқ хўжалигининг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган тармоқларини ривожлантиришдан, мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришни таъминлашдан иборат.

КПСС шунга асосланиб **саноат маҳсулоти ҳажмини:**

яқин 10 йил мобайнида — тахминан икки ярим ҳисса ошириш ва АҚШ саноат ишлаб чиқариши даражасидан ўзиб кетиш;

20 йил мобайнида — камида олти ҳисса кўпайтириш ва АҚШ саноат ишлаб чиқаришининг ҳозирги умумий ҳажмини анча орқада қолдириб кетишни мўлжаллайди.

Бунинг учун саноатда **меҳнат унумдорлигини** 10 йил мобайнида икки ҳиссадан кўпроқ, 20 йил мобайнида эса тўрт-тўрт ярим ҳисса ошириш лозим. 20 йилдан сўнг совет саноатида меҳнат унумдорлиги АҚШдаги меҳнат унумдорлигининг ҳозирги даражасидан тахминан икки ҳисса, соатлаб ишлаб чиқариш бўйича эса, СССРда иш кунининг қисқартирилиши муносабати билан, анча кўпроқ ошиб кетади.

Саноатнинг бундай интенсив ривожланиши унинг **структурасида** катта прогрессив силжишларни талаб қилади. Техниканинг энг кўп тараққий этишини таъминловчи янги тармоқларнинг роли айниқса ошади. Ёқилғи ва энергетиканинг, хомашё ва материалларнинг камроқ самарали хиллари уларнинг юқори самарали хиллари томонидан тобора кўпроқ қисиб чиқарилади, шу билан бирга улардан комплекс фойдаланиш кескин суратда ошади. Синтетик материалларнинг, янги хоссаларга эга бўлган металлар ва қуйилмаларнинг салмоғи анча ошади. Машиналар, приборлар ва аппаратураларнинг автоматика ва электрон техника билан боғлиқ бўлган янги типлари тез ва кенг жорий қилинади.

Коммунистик жамият экономикаси қурилишининг асоси бўлган электрлаштириш халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантиришда, ҳозирги замон бутун техника тараққиётини амалга оширишда етакчи роль ўйнайди. Шунинг учун **электроэнергия** ишлаб чиқаришнинг илгарилаб борувчи суръатларини таъминлаш зарур. Мамлакатни электрлаштириш плани: яқин ўн йилликда саноатда меҳнатнинг электр билан қуролланишини қарийб уч ҳисса кўпайтиришни; арзон электроэнергия базасида электр қуввати кўп ишлатилиши мумкин бўлган ишлаб чиқаришларни кенг ривожлантиришни; транспортда, қишлоқ хўжалигида, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг турмушида электрлаштиришни ёппасига жорий қилишни назарда тутади. Иккинчи ўн йилликда бутун мамлакатни электрлаштириш асосан тугалланади.

Йиллик электроэнергия ишлаб чиқариш ўн йилликнинг охирига бориб тахминан 900-1000 миллиард киловатт-соатгача, иккинчи ўн йилликнинг охирига бориб 2700-3000 миллиард киловатт-соатгача етказилиши лозим. Бунинг учун йигирма йил мобайнида электростанциялар қувватини шунга мувофиқ ҳолда ошириш, мамлакатнинг барча районларида юз минг километрлаб юқори вольтли магистрал ва тақсимловчи шохобчалар қуриш талаб қилинади. СССРнинг электроэнергияни шарқий районлардан мамлакатнинг Европа қисмига юборишга имкон берадиган ва бошқа социалистик мамлакатларнинг энергетика системаси билан боғланган, етарли даражада қувват резервларига эга бўлган ягона энергетика системаси вужудга келтирилади.

Атом энергияси ишлаб чиқариш арзонлаша борган сари атом электростанциялари қуриш, айниқса бошқа энергия манбалари камчил бўлган районларда авж олдирилади. Тинчлик мақсадлари билан халқ хўжалигида, медицинада, фанда атом энергиясидан фойдаланиш кенгайтирилади.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА)

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ
ПРОГРАММАСИ

(БОШИ БИРИНЧИ ВА ИККИНЧИ БЕТЛАРДА)

Ҳозирги замон саноатининг асосини ташкил қилувчи **металл ва ёқилғи** ишлаб чиқаришни бундан буён ҳам тез кўпайтириш аввалгидек энг муҳим халқ хўжалик вазифаларидан бири бўлиб қолади. 20 йил мобайнида қора металлургия йилига тахминан 250 миллион тонна пўлат қуйишга имкон берадиган даражага эришади. Пўлат ишлаб чиқариш халқ хўжалигининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини ўша вақтга бориб техника тараққиёти эришган даражага мувофиқ суратда тўла таъминлаши лозим. Енгил, рангли ва нодир металлар ишлаб чиқариш айниқса тезлашади, алюминий чиқариш анча кўпаяди ва унинг электрлаштиришда, машинасозликда, қурилишда ва рўзғорда ишлатилиши кўпаяди. Нефть ва газ чиқаришни устун даражада ривожлантириш йўли изчиллик билан амалга оширилиб, улардан химия саноати учун хом ашё сифатида фойдаланиш ўса боради. Кўмир, газ ва нефть чиқариш халқ хўжалигининг барча эҳтиёжларини тўла қондирмоғи лозим. Минерал ёқилғи чиқаришнинг энг прогрессив ва тежамли усуллари кенг қўлланилади.

Энг катта вазифалардан бири — **химия** саноатини ҳар томонлама ривожлантириш, халқ хўжалигининг барча тармоқларида ҳозирги замон химиясининг ютуқларидан тўла фойдаланиш, халқ бойлигини ошириш имконини, ишлаб чиқариш воситалари ва халқ истеъмол буюмларининг янги, мукаммалроқ ва арзон хилларини чиқариш имконини ғоят даражада кенгайтирадиган ютуқлардан тўла фойдаланишдан иборат. Металл, ёғоч ва бошқа материаллар тежамли, қулай ва енгил синтетик материаллар билан тобора кўпроқ алмаштириб борилади. Минерал ўғитлар ва ўсимликларни сақлашнинг химиявий воситаларини ишлаб чиқариш кескин даражада ўсади.

Бутун халқ хўжалигини техника жиҳатидан қайта қуроллантиришда **машинасозликни** ривожлантириш, **автоматик линиялар** ва машиналар, автоматика, телемеханика ва электроника воситалари, аниқ приборлар ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан жадаллаштириш биринчи даражали аҳамиятга эга. Юқори техника хоссаларини таъминлаб, хом ашё ва энергия сарфларини қисқартиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга олиб келадиган машиналарни конструкциялаш тез суръатлар билан ривожлантирилади. Халқ хўжалигининг ҳозирги замон машиналари, станоклари ва аппаратураларининг барча хилларига, шунингдек запас қисмлар ва асбобларга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилади.

Машинасозликни ривожлантириш асосида биринчи ўн йилликда саноатда, қишлоқ хўжалигида, қурилишда, транспортда, коммунал хўжаликда **комплекс механизациялаш** амалга оширилади. Комплекс механизациялаш натижасида юк ортиш-туширишдаги қўл меҳнати тугатилади ҳамда асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқариш операцияларини бажариш вақтидаги оғир меҳнатга барҳам берилади.

Йигирма йил мобайнида ишлаб чиқаришни комплекс **автоматлаштириш** оммавий миқёсда амалга оширилиб, юксак даражада техника-иқтисодий самара берадиган автомат цехлар ва корхоналарга тобора кенг миқёсда ўтилади. Автоматик бошқаришнинг ғоят мукаммал системаларини жорий қилиш тезлашади. Саноат, қурилиш индустрияси ва транспортдаги ишлаб чиқариш процессларида, илмий тадқиқотларда, планлаштириш ва проект-конструкторлик ҳисобларида, учет ва бошқариш соҳасида кибернетика, электрон ҳисобловчи-ҳал қилувчи ва бошқарувчи қурилмалардан кенг кўламда фойдаланилади.

Капитал қурилишнинг жуда кенг қўламда бўлиши **қурилиш индустриясини ва бинокорлик материаллари саноатини** тез ривожлантириб ва техника жиҳатидан такомиллаштириб, халқ хўжалиги эҳтиёжларини таъминлайдиган даражага етказишни, қурилиш ишларини изчиллик билан индустриялаб бориш, типовой проектлар асосида бинолар ва иншоотларни йирик ҳажмдаги конструкциялар ва саноат ишлаб чиқарган элементлардан тўла йиғиб қуришга ўтишни тезроқ туғаллаш йўли билан бу ишларнинг муддатини максимал даражада қисқартиш, қийматини камайтириш ва сифатини яхшилашни талаб қилади.

КПСС куч-ғайратни **халқ истеъмол буюмлари** ишлаб чиқаришнинг тез суръатлар билан ўсишини таъминлашга қаратади. Саноатнинг ўсиб бораётган ресурсларидан совет кишиларининг эҳтиёжларини ҳар томонлама қондириш, аҳолига маданий ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ва муассасаларини қуриш ва жиҳозлар билан таъминлаш учун тобора кўпроқ фойдаланмоқ лозим. Енгил ва озиқ-овқат индустриясининг барча тармоқларини тез суръатлар билан ривожлантириш билан бир қаторда, оғир саноат маҳсулотида халқ истеъмол буюмларининг салмоғи ошади. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш учун электроэнергиядан ва газдан тобора кенг миқёсда фойдаланилади.

Халқ хўжалигининг ўсиши **транспортнинг ҳамма хилларини** тез ривожлантиришни **талаб қилади**. Транспорт соҳасидаги энг муҳим вазифалар: транспорт йўл қурилишини кенгайтириш ҳамда халқ хўжалигининг ва аҳолининг юк ташишнинг ҳамма хилларига бўлган эҳтиёжини тўла қондириш; темир йўл транспортини ва транспортнинг бошқа хилларини техника билан янада қайта қуроллантириб боришдан; темир йўлларда, денгиз ва дарё йўлларида тезликни анча оширишдан; ягона транспорт шохобчасининг таркибий қисмлари бўлган транспортнинг барча хилларини бир-бирига мувофиқ ҳолда ривожлантиришдан иборат. Трубопровод транспортининг салмоғи ошади.

Ягона чуқур сув системаси СССРнинг Европа қисмидаги асосий ички сув йўлларини бир-бири билан қўшади.

Бутун мамлакатда қулай йўлларнинг кенг шохобчалари вужудга келтирилади. Мамлакатнинг автомобиль парки юк ва пассажир ташиш эҳтиёжларининг тўла қондирилишини таъминлайдиган миқдорда ўсади, автомобилларни прокатга бериш станциялари кенг ёйилади. Авиация транспорти пассажирлар ташишнинг оммавий хилига айланади, мамлакатнинг барча районларини ўз ичига олади.

Аввало, ҳаво транспорти соҳасидаги, шунингдек космик фазони ўзлаштириш учун энг янги **реактив** техника яна ҳам тезроқ ривожлантирилади.

Барча **алоқа** воситалари (почта, радио, телевидение, телефон ва телеграф) яна ҳам кўпроқ ривожланади. Мамлакатнинг барча районлари яхши ва пухта алоқага эга бўлади ва ўзаро боғланган телевизион станциялар шохобчалари билан қопланади.

Коммунизм қуришни кенг авж олдириш саноатни тобора рационалроқ **жойлаштириб боришни** талаб қилади, бу эса ижтимоий меҳнатни тежашни, районларни комплекс ривожлантиришни ва уларнинг хўжалигини ихтисослаштиришни таъминлайди, аҳолининг катта шаҳарларда ҳаддан ташқари зич бўлиб яшашига хотима беради, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутларни бартараф қилишга, мамлакат районларининг иқтисодий тараққиёти даражасини янада бараварлаб боришга имкон беради.

Вақтдан ютиш мақсадида, биринчи навбатда тез ўзлаштириб олиш мумкин бўлган ва халқ хўжалигига энг кўп фойда келтирадиган табиий ресурслардан фойдаланилади.

Беҳисоб табиий бойликларга, хом ашё ва энергетика манбаларига эга бўлган **Уралнинг шарқидаги** районларда саноат кенг кўламда ривожлантирилади.

Яқин 20 йил мобайнида: Сибирь ва Қозоғистонда арзон кўмир конлари асосида ҳамда Ангара ва Енисей гидроэнерго ресурсларини ўзлаштириш йўли билан янги энергетика базалари яратилиши, бу ерларда кўп электр қуввати ишлатилиши мумкин бўлган корхоналарнинг йирик марказлари ташкил қилиниши, руда, нефть ва кўмир конларининг янги бойликлари ўзлаштирилиши, бир қатор янги машинасозлик марказлари барпо қилиниши. Поволжье, Урал, Шимолий Кавказ ва Ўрта Осиё районларида энергетика, нефть, газ ва химия саноати тез суръатлар билан ривожлантирилиши, руда конлари ўзлаштирилиши таъминланмоғи лозим. Урал ва Украинадаги мавжуд эски металлургия базаларини ривожлантириш билан бир қаторда Сибирда мамлакатнинг учинчи металлургия базасини қуриб туғаллаш, Курск магнит аномалиясининг темир рудаларини ўзлаштириш асосида СССРнинг Марказий Европа қисмида ҳамда Қозоғистонда иккита янги металлургия базаси барпо қилиш керак. Совет кишиси Шимолдаги баъзи бир дарёлар оқимини ўзгартиш ва кучли гидроресурслардан қурғоқ районларни суғориш ва уларга сув чиқариш учун фойдаланиш мақсадида уларнинг сувини тартибга солишдан иборат дадил планларни амалга ошира олади.

Мамлакат аҳолисининг асосий қисми тўпланган ва саноат ишлаб чиқаришини кенгайтириш учун катта имкониятлар мавжуд бўлган СССР Европа қисми районларининг экономикаси яна анча ривожлантирилади.

Илмий-техника тараққиётини максимал даражада тезлаштириш — янги техника воситаларини проектлаш ва уларни ишлаб чиқаришда ўзлаштириш муддатларини қисқартириш учун кун сайин кураш олиб боришни талаб қиладиган **энг муҳим умумхалқ вазифасидир.** Такомиллашган янги техникани яратиш ва қўллаш ишида халқ хўжалик кенгашлари, корхоналар, жамоат ташкилотлари, олимлар, инженерлар, конструкторлар, ишчилар, колхозчиларнинг ташаббусини ҳар томонлама ривожлантириш зарур. Янги техника ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олаётган ва ундан усталик билан фойдаланаётган корхоналар, цехлар, совхозлар, колхозлар, бригадалар ва меҳнат новаторларининг оммавий ихтирочилигини ва рационализаторлик ҳаракатини моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш биринчи даражали аҳамиятга эга.

Партия **фаннинг** коммунистик жамият қуришдаги **ролини янада кучайтиришга,** ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда янги имкониятлар очиб берувчи тадқиқотларни рағбатлантиришга, энг янги илмий техника ютуқларини тездан практикада қўллашга, экспериментал ишларни, жумладан, бевосита ишлаб чиқаришдаги экспериментал ишларни қатъиян кучайтиришга, илмий-техника информациясини намунали йўлга қўйишга, ватанимиздаги ва чет эллардаги илғор тажрибани ўрганиш ва ёйишнинг бутун системасига ҳамма чоралар билан ёрдам қилади. Фан тўла маънода бевосита ишлаб чиқарувчи кучга айланади.

Ишлаб чиқаришнинг барча тармоқлари ва хиллари **технологиясини** доимо **такомиллаштириб бориш** — уларни ривожлантиришнинг зарур шартидир. Техника тараққиёти одамнинг меҳнатини енгиллаштиришга, ишлаб чиқариш процессларини анча интенсивлаштириш ва тезлаштиришга, бу процессларнинг юқори даражада аниқ бўлишига, кўплаб ишлаб чиқариладиган саноат маҳсулотларини стандартлаштиришга, потокли, конвейерли ишлаб чиқаришни максимал жорий қилишга имкон беради. Механик ишлаш химиявий методлар билан, электроэнергиядан, электрохимиядан ва ҳоказолардан технологик фойдаланиш билан тўлдирилади ва зарур ҳолларда шулар билан алмаштирилади; ишлаб чиқариш технологиясида радиоэлектроника ярим ўтказгичлар, ултратовуш тобора кўпроқ ўрин эгаллайди. Техника жиҳатидан мукаммаллаштирилган янги корхоналар қуриш, мавжуд корхоналарни реконструкция қилиш, уларнинг ускуналарини янгилаш ва модернизация қилиш билан қўшиб олиб борилмоғи лозим.

Ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни ривожлантириш, **шунингдек бир-бирига ўхшаш корхоналарни мақсадга мувофиқ равишда комбинатлаштириш** — техника тараққиётининг ҳамда ижтимоий меҳнатни рационал ташкил қилишнинг энг муҳим шартларидан биридир. Бир хил типдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш асосан йирик ихтисослаштирилган корхоналарда тўпланиб, бу корхоналарни энг рационал тарзда жойлаштириш лозим.

Янги техника ва иш кунининг қисқартирилиши **меҳнатни ташкил қилишнинг** яна **юқорироқ босқичига** ўтишни талаб қилади. Техника тараққиёти ва ишлаб чиқаришни яхшироқ уюштиришдан ҳар бир корхонада меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш учун тўла фойдаланмоқ лозим. Бу: меҳнат унумдорлигининг иш ҳақининг ўсиш суръатларига нисбатан анча юқори суръатлар билан ўсишини, меҳнатни нормалашни такомиллаштиришни, иш вақтининг беҳуда кетишига йўл қўймасликни, ишлаб чиқаришнинг ҳамма звеносида хўжалик ҳисобини жорий қилишни талаб этади.

Техника тараққиёти муносабати билан саноат ходимларининг ва бошқа халқ хўжалик тармоқларидаги ходимларнинг малакасини систематик суратда ошириб бориш жуда муҳим аҳамиятга эга бўлади. Механизациялаш ва автоматлаштириш процессида ишлаб чиқаришнинг у ёки бу участкаларида бўшаб қоладиган ва бошқа ишларга ўтадиган меҳнаткашларни планли равишда тайёрлаш, қайта ўқитиш ва улардан рационал фойдаланиш лозим.

Ҳозир мавжуд бўлган корхоналар такомиллашиб ва ривожланиб, коммунистик жамият корхоналарига айлана боради. Бу процесснинг характерли белгилари қуйидагилар бўлади: ишлаб чиқариш процессларини тобора тўла автоматлаштириш ҳамда бошқариш ва контроль соҳасида автоматикани жорий қилиш билан боғлиқ бўлган янги техника, ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва ишлаб чиқариш маданиятининг юқори даражаси; ишчиларнинг маданий-техника савиясининг ошиши, жисмоний меҳнатнинг ақлий меҳнат билан тобора кўпроқ қўшилиб бориши, корхона коллективи составида инженер-техник ходимлар салмоғининг кўпайиши; тажриба-тадқиқот ишларининг авж олиши ва корхоналарнинг илмий институтлар билан алоқасининг кучайиши; мусобақанинг ривожланиши ва фан ютуқлари ҳамда меҳнатни ташкил қилишнинг ва меҳнат унумдорлигининг энг яхши намуналарининг жорий қилиниши; меҳнаткашлар коллективларининг корхонани бошқаришда кенг иштирок этиши ва коммунистик меҳнат формаларининг ёйилиши.

2. *Қишлоқ хўжалигининг ва қишлоқда ижтимоий муносабатларнинг ривожланиши*

Қудратли саноат билан бир қаторда равнақ топаётган, ҳар томонлама ривожланган ва сермаҳсул қишлоқ хўжалигини вужудга келтириш — коммунизм қурилишининг зарур шартидир. Партия қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчи кучларининг кучли суратда юксалишини ташкил қилади, бундай юксалиш ўзаро мустаҳкам боғланган икки асосий вазифани: а) аҳоли учун юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулотларининг ва саноат учун хом ашёнинг мўл-кўллигига эришиш; б) совет қишлоғининг коммунистик ижтимоий муносабатларга тобора ўтаборишини таъминлаш ва шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни асосан тугатиш вазифаларини ҳал этишга имкон беради.

Қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг ва мамлакатнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондиришнинг асосий йўли — ҳар томонлама механизациялаш ва изчил **интенсивлаш:** фан ва илғор тажриба асосида барча колхоз ва совхозларда деҳқончилик ва чорвачиликнинг юксак маданиятига эришиш, барча экинлар ҳосилдорлигини кескин суратда ошириш ҳамда меҳнат ва маблағларни энг кам сарфлаган ҳолда ҳар бир гектар ердан олинадиган маҳсулотни кўпайтиришдир. Шу асосда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг жамият эҳтиёжларига мувофиқ ҳолда узлуксиз ўсиб боришига эришиш лозим. Қишлоқ хўжалиги техника билан қуролланиш ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш жиҳатидан саноат даражасига яқинлашади, қишлоқ хўжалик меҳнати саноат меҳнатининг бир турига айланади; қишлоқ хўжалигининг табиат стихиясига боғлиқлиги анча камаяди, сўнгра эса минимум даражага тушиб қолади.

Қўриқ ва бўз ерларнинг ўзлаштирилиши ҳамда янги йирик совхозларнинг тузилиши, МТСларнинг қайта ташкил этилиши ва ишлаб чиқариш қуролларининг колхозларга сотилиши, планлаштиришнинг янги тартиби жорий қилиниши, қишлоқ меҳнаткашлари **моддий манфаатдорлигининг** ошиши қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда муҳим босқич бўлди. Қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга партия бундан буён ҳам катта эътибор беради.

Қишлоқнинг коммунизм томон бундан кейинги ҳаракати социалистик хўжаликнинг ҳар иккала формасини — колхоз ва совхозларни ривожлантириш ва такомиллаштириш йўлидан боради.

Колхоз тузуми — совет социалистик жамиятининг ажралмас қисмидир. В. И. Ленин белгилаб берган, тарихан синалган, деҳқонларнинг хусусиятларига мос келадиган бу тузум деҳқонларнинг тобора коммунизмга ўта бориш йўлидир.

Колхоз формаси қишлоқда ҳозирги замон ишлаб чиқарувчи кучлари тараққиётининг даражаси ва эҳтиёжларига тўла жавоб беради, янги техникани ва фан ютуқларини самарали қўллашга, меҳнат ресурсларидан рационал фойдаланишга имкон беради. Колхоз деҳқонларнинг шахсий манфаатларини ижтимоий, умумхалқ манфаатлари билан, ишлаб чиқариш натижаларидан шахсий манфаатдорликни коллектив манфаатдорлик билан бирга қўшиб олиб боради, деҳқонларнинг меҳнат унумдорлигининг ўсиши асосида деҳқонлар даромадини ва фаровонлигини ошириш учун кенг имкониятлар очиб беради. Колхоз тузуми замиридаги имкониятлар ва афзалликлардан ҳар томонлама фойдаланиш зарур. Колхоз ўз тузилиши характери ҳамда тобора ривожланиб борадиган демократик асослари жиҳатидан шундай ижтимоий хўжалик формасидирки, у ишлаб чиқаришни колхозчилар оммасининг ўзи бошқаришини, уларнинг ижодий ташаббускорлигининг ривожланишини, колхозчиларни коммунизм руҳида тарбиялашни таъминлайди. Колхоз — деҳқонлар учун коммунизм мактабидир.

Колхоз тузумининг иқтисодий жиҳатдан равнақ топиши колхоз мулкининг умумхалқ мулки билан тобора яқинлашуви учун, кейинчалик эса умумхалқ мулки билан қўшилиб ягона коммунистик мулкка айланиши учун шароит яратиб беради.

Қишлоқда етакчи социалистик корхона бўлган **совхозлар** қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда тобора катта роль ўйнайди. Совхозлар колхозлар учун ижтимоий ишлаб чиқаришни олиб боришнинг илғор, илмий жиҳатдан асосланган, иқтисодий жиҳатдан қулай методларининг намунаси бўлмоғи, юксак меҳнат маданияти ва унумдорлигининг намунаси бўлмоғи лозим.

КПСС шунга асосланадики, **ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг бузилмас иттифоқини** янада мустаҳкамлаш СССРда коммунизм қуриш учун ҳал қилувчи сиёсий ва социал-иқтисодий аҳамиятга эгадир.

а) ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИНИ МЎЛ-КЎЛ ҚИЛИШ

Бутун аҳолининг ва халқ хўжалигининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига эҳтиёжларини тўла қондириш мақсадида, **қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг умумий ҳажмини** 10 йил мобайнида тахминан икки ярим марта ошириш, 20 йил мобайнида эса — уч ярим марта ошириш вазифаси қўйилади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ўсиши уларга бўлган эҳтиёжнинг ўсишидан олдинда бормоғи лозим. Совет Иттифоқи биринчи ўн йилликда аҳоли жон бошига асосий қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича Америка Қўшма Штатларидан ўзиб кетади.

Бутун қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг асосий звеноси, чорвачиликни тез ривожлантиришнинг базаси — **дон** етиштиришни жадал суръатлар билан юксалтиришдир. Дон экинларининг ялпи маҳсулоти йигирма йил мобайнида икки мартадан кўпроқ оширилади, уларнинг ҳосилдорлиги эса икки марта кўпайтирилади. Буғдой, маккажўхори, крупа ва дуккакли дон экинлари етиштириш анча оширилади.

Чорвачилик тез суръатлар билан ривожланади. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг ҳажми: гўшт биринчи ўн йиллик мобайнида тахминан уч марта, йигирма йил мобайнида—қарийб тўрт марта оширилади; сут ўн йил мобайнида икки мартадан кўпроқ, йигирма йил мобайнида эса қарийб уч марта кўпайтирилади. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг белгиланган миқдорда ўсиши чорва моллар ва паррандалар сонини кўпайтириш, уларнинг наслини яхшилаш ва маҳсулдорлигини ошириш, аввало маккажўхори, қандлавлаги, хашаки дуккакли экинлар ва бошқа экинлар ҳисобидан мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтириш йўли билан таъминланади.

Қишлоқ хўжалигида **меҳнат унумдорлиги** ўн йил мобайнида камида икки ярим марта ошади, йигирма йил мобайнида эса беш-олти марта ошади. Қишлоқ хўжалик меҳнат унумдорлигининг саноат ишлаб чиқаришидагига қараганда тез суръатлар билан ўсиши — қишлоқ хўжалигининг саноатдан орқада қолганлигини тугатишга имкон беради ва уни коммунистик жамият хўжалигининг юксак даражада ривожланган тармоғига айлантиради.

Қишлоқ хўжалигини янада механизациялаш, **комплекс механизацияни** қўллаш ва автоматика воситаларидан фойдаланиш, техника иқтисодий кўрсаткичлари юқори бўлган ва ҳар бир зона шароитига мос келадиган машиналар системасини жорий қилиш қишлоқ хўжалик меҳнати унумдорлигини ошириш учун асос бўлади. Партия қишлоқ хўжалигини тез **электрлаштиришни** энг муҳим вазифалардан бири деб ҳисоблайди. Барча совхоз ва колхозлар ишлаб чиқариш ва маиший мақсадлар учун давлат энергетика системасидан, шунингдек қишлоқ электр станциялари қуриш йўли билан электроэнергия билан таъминланади.

Қишлоқ хўжалигини техника жиҳатидан қайта қуроллантириш меҳнатни ва ишлаб чиқаришни ташкил қилишнинг энг прогрессив форма ва методлари билан, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши меҳнаткашларининг маданий-техника савиясини ҳар томонлама ошириш билан бирга қўшиб олиб борилмоғи лозим. Колхоз ва совхозларда янги техникани эгаллаб олган ва қишлоқ хўжалиги соҳасида махсус тайёргарлиги бўлган малакали ходимлар тобора кўпайиб боради. Қишлоқ хўжалик машиналарига эҳтиётлик билан қараш, улардан юқори унумли фойдаланиш катта аҳамиятга эгадир.

Юқори, муттасил кўпайиб борадиган барқарор ҳосил олинишини таъминлаш, қишлоқ хўжалигини табиатнинг стихияли кучларининг зарарли таъсиридан, айниқса қурғоқчиликдан халос қилиш учун ҳамда ернинг ҳосилдорлигини кескин суратда ошириш мақсадида, шунингдек чорвачиликни тез юксалтириш учун қуйидагиларни амалга ошириш зарур:

— қишлоқ хўжалигини табиий-иқтисодий зоналар ва районлар бўйича илмий асосда жойлаштиришни, уни чуқурроқ ва барқарорроқ қилиб **ихтисослаштиришни** таъминлаш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг қайси хили учун энг яхши шароит бўлса ва энг кам харажат қилинишига эришилса, шу хил маҳсулотни етиштиришни устун даражада ўстириш;

— ҳамма колхоз ва совхозларда, маҳаллий шароитларга ва ҳар бир хўжаликнинг ихтисосига тадбиқан, **деҳқончилик ва чорвачиликнинг илмий жиҳатдан асосланган тадбирлар системасини** — ердан энг самарали фойдаланишни ва тармоқларни иқтисодий жиҳатдан қулай суратда қўшиб олиб боришни, экин майдонларининг энг яхши структурасини, кам ҳосилли ва аҳамияти кам экинларни юқори ҳосилли ва аҳамияти кўп экинлар билан алмаштиришни таъминловчи системани жорий қилиш; ҳар бир колхоз ва совхознинг амалда рационал алмашлаб экишни, барча экинларни фақат навли уруғлар билан экишни қўллаб, илғор агротехника методларини ўзлаштиришига эришиш; барча районларда мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш, колхоз ва совхозларда илғор зоотехника ютуқларини ёйиш;

— қишлоқ хўжалигини рационал ва ҳар томонлама **химиялаштиришни** амалга ошириш—қишлоқ хўжалигининг минерал ўғитларга эҳтиёжини, бегона ўтларга, ўсимлик ва ҳайвонларнинг касалликлари ва зараркунандаларига қарши курашнинг химиявий ва биологик воситаларига эҳтиёжини тўла қондириш; ҳамма колхоз ва совхозларда маҳаллий ўғитлардан энг яхши фойдаланишни таъминлаш;

— ернинг маҳсулдорлигини ошириш учун биология фани ютуқларидан, айниқса борган сари кўпроқ аҳамият касб этаётган микробиологиядан кенг фойдаланиш;

— қурғоқчилик районларда миллион гектарлаб янги ерларни суғориш ва уларга сув чиқариш ҳамда мавжуд суғориладиган деҳқончиликни юксалтириш учун **ирригация қурилишининг** кенг программасини бажариш; иҳота дарахтлари ўтқазиш ишларини кенгайтириш, сув омборлари қуриш, яйловларга сув чиқариш ва зах ерларда мелиорация ишларини бажариш; тупроқнинг сув ва шамол эрозиясига қарши систематик кураш олиб бориш. Ўрмон, сув бойликларини ва бошқа табиий бойликларни сақлаш ва улардан рационал фойдаланишга, уларни тиклаш ва кўпайтиришга катта эътибор берилади.

Партия қишлоқ хўжалик фанини ривожлантиришга ҳар томонлама ёрдам беради, олимларнинг ижодий ғайратларини қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг туб масалаларини ишлаб чиқишга қаратади, фан ютуқлари ва илғор ишлаб чиқариш тажрибасининг деҳқончилик ва чорвачиликда амалда қўлланилишига ва кенг ёйилишига эришади. Илмий муассасалар ва тажриба станциялари қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда муҳим звеноларга айланмоғи, олимлар ва мутахассислар эса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бевосита ташкилотчилари бўлмоқлари лозим. Ҳар бир областда ёки зона бўйича бир типда бўлган областлар группасида ўзининг йирик хўжалиги, ҳозирги замон моддий-техника базаси бўлган ҳамда колхоз ва совхозлар учун муайян районнинг хусусиятларига мувофиқ келадиган тавсиялар ишлаб берадиган қишлоқ хўжалик илмий марказлари бўлиши лозим. Қишлоқ хўжалик илмий ва ўқув юртлари ва муассасалари асосан қишлоқ жойларида бўлиши, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши процесси билан бевосита боғланган бўлиши лозим, токи студентлар ўқисин ва ишласин, ишласин ва ўқисин.

б) КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАР КОММУНИЗМ ЙЎЛИДА, ҚИШЛОҚДА ИЖТИМОИЙ МУНОСАБАТЛАРНИНГ ЎЗГАРИШИ

Колхоз ва совхозларнинг ишлаб чиқарувчи кучларининг тўхтовсиз ўсиши ва улардан энг яхши фойдаланилиши, ишлаб чиқаришни ташкил қилишни ва хўжаликни бошқариш методларини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз юксалтириш ҳамда яхши меҳнат учун, энг яхши натижалар учун — энг юқори ҳақ, деган принципга қатъий риоя қилиш — колхоз ва совхозларни ривожлантиришнинг иқтисодий негизидир. Шу асосда колхоз ва совхозлар ўз ишлаб чиқариш муносабатлари, меҳнатнинг характери, меҳнаткашларнинг фаровонлиги ва маданий даражаси жиҳатидан коммунистик типдаги корхоналар бўла боради.

Партиянинг **колхозларга** нисбатан тутган сиёсати умумхалқ манфаатларини колхоз ва колхозчиларнинг ўз меҳнатлари натижаларидан моддий манфаатдорликлари билан бирга қўшиб олиб боришга асосланади. Давлат колхоз тузумининг ишлаб чиқарувчи кучларининг ўсишига, барча колхозларнинг иқтисодий жиҳатдан юксалишига ёрдам қилади; айни замонда колхозчи деҳқонларнинг ҳам коммунистик жамият қуришдаги ҳиссаси ўсиб бормоғи керак.

Давлат колхозларнинг ҳозирги замон машина техникасига, запас қисмларга, химикатларга ва бошқа ишлаб чиқариш воситаларига эҳтиёжини тўла қондиради, юз минглаб малакали янги ходимлар тайёрлаб беради, колхозларнинг ўзлари сарфлайдиган маблағлари кўпайиб бориши билан бир қаторда, қишлоқда капитал маблағ сарфлашни анча кўпайтиради. Қишлоққа бериладиган саноат товарларининг миқдори анча кўпаяди.

Колхоз ва колхозчиларнинг давлат билан тузилган шартнома мажбуриятларига қатъий риоя қилишлари уларнинг бутун халқ хўжалигини ривожлантиришда иштирок этишларининг бузилмас принципидир.

Давлат харид қилиш системаси колхоз экономикасини ҳар томонлама юксалтириш асосида тайёрланаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг миқдорини оширишга ва сифатини яхшилашга қаратилиши лозим. Маҳсулот тайёрлашни планлаштиришни колхозларнинг ишлаб чиқариш хўжалик планлари билан мувофиқлаштириб олиб бориш керак, бу ишда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг манфаатларини, уни тўғри жойлаштириш ва ихтисослаштириш манфаатларини қатъий ҳисобга олмоқ керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш баҳолари ва ишлаб чиқариш воситаларини қишлоқ учун сотиш баҳолари соҳасидаги сиёсат саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам кенгайтирилган такрор ишлаб чиқариш ҳамда колхозларда зарур жамғармалар вужудга келтириш манфаатларини ҳисобга олмоғи лозим. Харид баҳоларининг даражаси колхозларни меҳнат унумдорлигини оширишга ва ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришга ундамоғи лозим, чунки қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг кўпайиши ва унинг таннархининг камайиши колхозлар даромадини оширишнинг асосини ташкил қилади.

Даромадларни тақсимлаш вақтида **жамғариш билан истеъмол қилишни** тўғри мувофиқлаштириб олиб бориш колхозларнинг муваффақият билан ривожланиб боришининг шартидир. Колхозлар ўзларининг ишлаб чиқариш, страхование, маданий-маиший ижтимоий фондларини доим кенгайтира бормай туриб ривожлана олмайдилар. Айни замонда колхозчиларнинг жамоат хўжалигидан оладиган даромадларини кўпайтириш ва уларнинг турмуш даражасини меҳнат унумдорлигининг ўсишига мувофиқ суратда ошириш ҳар бир колхоз учун мажбурий қоида бўлмоғи лозим.

Колхозларда меҳнатни нормалаш ва меҳнатга ҳақ тўлаш методларини такомиллаштириш, энг яхши хўжалик натижаларига эришилганлиги учун меҳнатга қўшимча ҳақ тўлашни ва моддий рағбатлантиришнинг бошқа формаларини қўллаш катта аҳамиятга эга. Бутун колхоз системаси миқёсида баравар меҳнат учун, баравар ҳақ тўлаш принципини изчил амалга оширмоқ учун турли зоналарда, шунингдек зоналар ичида табиий-иқтисодий шароити тенг бўлмаган колхозлар учун даромадларни оширишнинг тобора тенг иқтисодий шароитларини вужудга келтиришни таъминлаш зарур. Ҳар бир колхознинг ишлаб чиқариш фаолияти хўжалик ҳисоби асосида олиб борилиши лозим.

Партия ўз ташкилотчилик ишлари ва иқтисодий сиёсат тадбирлари билан яқин йиллар мобайнида иқтисодий жиҳатдан кучсиз колхозларнинг қолоқлигини тўла тугатишга ва барча колхозларни иқтисодий жиҳатдан кучли, юқори даромадли колхозларга айлантиришга эришади. Партия колхоз кадрларини тинмай мустаҳкамлаб ва тарбиялаб бориш, колхоз демократиясининг янада ривожлантиришни, колхоз ишларига коллектив раҳбарлик принципларини ривожлантиришни таъминлаш вазифасини қўяди.

Колхозлар ривожланган сари, уларнинг асосий ишлаб чиқариш фондлари ўсиб боради, бу фондларда ҳозирги замон техника воситалари асосий ўринни эгаллайди.

Колхозларнинг иқтисодий юксалиши **колхоз ички муносабатларини** такомиллаштиришга: ишлаб чиқаришни умумлаштириш даражасини оширишга; меҳнатни нормалаш, ташкил қилиш ва меҳнатга ҳақ тўлашни давлат корхоналарида таркиб топган даража ва формаларга яқинлаштиришга; меҳнатга ой сайин гарантияланган ҳақ тўлашга ўтишга; жамоат хизматини (умумий овқатланиш, болалар боғчалари ва яслилари, маиший муассасалар ва ҳоказолар) кенг ривожлантиришга имкон беради.

Муайян босқичда колхозларнинг жамоат хўжалиги шундай тараққиёт даражасига эришадики, бу вақтда унинг ресурслари ҳисобидан колхозчиларнинг эҳтиёжларини тўла қондириш мумкин бўлиб қолади. Шу асосда шахсий ёрдамчи хўжалик иқтисодий жиҳатдан заруратини йўқота боради. Колхозларнинг жамоат хўжалиги колхозчиларнинг шахсий ёрдамчи хўжалигининг ўрнини тўла босадиган бўлганда, колхозчилар кам маҳсулли томорқа хўжалигига эга бўлиш бефойда эканлигига ўзлари ишонч ҳосил қилганларида, улар ўз ихтиёрлари билан бу хўжаликдан воз кечадилар.

Ишлаб чиқарувчи кучларнинг ўсиши билан колхозлараро ишлаб чиқариш алоқалари ривожланади, хўжаликни умумлаштириш процесси айрим колхозлар доирасидан чиқиб кетади. Бинобарин колхозлараро корхоналар ва маданий-маиший муассасаларни, давлат-колхоз электр станцияларини, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини дастлабки ишлаш, сақлаш ва ташиш корхоналарини, ҳар турли қурилиш корхоналарини, қурилиш материаллари, конструкциялар ишлаб чиқарувчи ва бошқа корхоналарни биргаликда қуриш практикасини рағбатлантириш лозим. Ижтимоий бойлик ўса борган сари колхозлар умумхалқ фойдаланадиган корхоналар ва маданий-маиший муассасалар, мактаб-интернатлар, клублар, касалхоналар, дам олиш уйларини барпо қилишда тобора кўпроқ иштирок этадилар. Ихтиёрийлик асосида ва зарур иқтисодий шароитлар мавжуд бўлгандагина юз бериши лозим бўлган бу процессларнинг ҳаммаси колхоз-кооператив мулкига аста-секин умумхалқ мулки характерини бериб боради.

Совхозлар катта тараққиёт йўлини босиб ўтиши: ишлаб чиқаришни тинмай ўстириши ва маҳсулот сифатини яхшилаши, меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг юксак даражасига эришиши, маҳсулот таннархини муттасил камайтириб бориши ва ишлаб чиқаришнинг рентабеллигини ошириб бориши лозим. Бу, совхозларни иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқ ҳолда ихтисослаштиришни талаб қилади. Шаҳар аҳолисини озиқ-овқат билан таъминлашда совхозларнинг роли ошади. Совхозлар ғалла, пахта, гўшт, сут, жун, сабзавот, мевалар ва бошқа маҳсулотлар етиштиришда механизациялашган ва яхши уюшган биринчи даражали фабрикаларга айланиши, уруғчиликни ва наслдор чорвачиликни ҳар томонлама ривожлантириши лозим.

Совхозларнинг моддий-техника базаси кенгайиб ва такомиллашиб боради, улардаги моддий ва маданий турмуш шароити шаҳардаги турмуш шароити билан яқинлаша боради. Совхозларга раҳбарликни тобора демократик асосларда қуриш, ишчи ва хизматчилар коллективларининг, умумий йиғилишлар ва ишлаб чиқариш кенгашларининг хўжалик ва маданий-маиший масалаларни ҳал этишдаги ролини ошириш лозим.

Колхоз ва совхозларнинг янада ривожланиши процессида уларнинг ўзаро ишлаб чиқариш алоқалари ва маҳаллий саноат корхоналари билан алоқалари кучаяди, турли ишлаб чиқаришларни биргаликда ташкил қилиш практикаси кенгаяди. Бу эса йил мобайнида ишчи кучидан ва ишлаб чиқариш ресурсларидан бир меёрда ва тўлароқ фойдаланилишини таъминлайди, ижтимоий меҳнат унумдорлигини оширади ва аҳолининг моддий ва маданий турмуш даражасининг юксалишига ёрдам беради. Иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқ бўлишига қараб аста-секин аграр-саноат бирлашмалари вужудга кела боради, қишлоқ хўжалик ва саноат ишлаб чиқариши рационал ихтисослаштирилган ва кооперативлаштирилган тақдирда, бу бирлашмаларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг саноатда қайта ишланиши билан узвий суратда уйғунлаштирилади.

(ДАВОМИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ П Р О Г Р А М М А С И

(БОШИ 1, 2 ва 3- ВЕТЛАРДА).

Колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришнинг ривожланиши ва уларда ижтимоий муносабатларнинг такомиллашуви жараёнида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш ва тақсимотнинг коммунистик формаларига ўтиш имконини очиб берувчи юқорироқ даражага кўтарилади. Иқтисодий шароит жиҳатидан колхозлар қишлоқ хўжалигида умумхалқ корхоналарига тенглашади. Колхозлар юксак даражада ривожланган механизациялашган хўжаликка айланади. Юксак меҳнат унумдорлиги туфайли барча колхозлар иқтисодий жиҳатдан кучли хўжаликларга айланади ва колхозчилар тўла таъминланган ҳолда яшайдилар, уларнинг эҳтиёжлари колхозларнинг жамоат хўжалиги ҳисобидан тўла-тўкис қондирилади. Колхозчилар ошхоналар, новвойхоналар, кирхоналар, болалар яслилари ва боғчалари, клублар, кутубхоналар, стадионлардан фойдалана оладилар. Умумхалқ корхоналарида меҳнатга ҳақ тўлаш қандай бўлса, колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш ҳам шундай бўлиб қолади, колхозчилар социал-таъминотнинг барча хилларидан (пенсиялар, отпускалар ва ҳоказолардан) колхоз ва давлат маблағлари ҳисобига фойдаланадиган бўладилар.

Колхоз қишлоқлари аста-секин обод уй-жойлари, коммунал хизматлари, маиший корхоналари, маданий ва медицина муассасалари бўлган шаҳар типидаги йирик аҳоли пунктларига айланади. Оқибат натижада маданий-маиший турмуш шароити жиҳатидан қишлоқ аҳолиси шаҳар аҳолиси билан тенглашади.

Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги социал-иқтисодий ва маданий-маиший тафовутларнинг тугатилиши коммунизм қурилишининг энг буюк самараларидан бири бўлади.

3. Халқ хўжалигига раҳбарлик ва планлаштириш

Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш хўжаликка раҳбарлик қилишни ва планлаштиришни доимо такомиллаштириб боришни талаб қилади. Хўжаликни планлаштириш ва унга раҳбарлик қилишнинг барча звеноларида энг асосий эътибор моддий, меҳнат ва молия ресурсларидан, табиий бойликлардан энг рационал ва самарали суратда фойдаланишга ва ортиқча чиқим ва нобудгарчиликларни йўқотишга қаратилиши керак. Жамият манфаатларини кўзлаб, жуда кам харажат қилиб энг катта натижаларга эришиш — хўжалик қурилишининг қатъий қонуни ана шудир. Халқ хўжалигига раҳбарликни такомиллаштириш бошқариш аппаратини ҳамма чоралар билан ихчамлаштириш ва арзонлаштириш билан бирга олиб борилиши керак.

Юқоридан пастгача планли раҳбарлик янги техникани тез ривожлантириш ва жорий қилишга қаратилиши керак. Халқ хўжалигининг барча участкаларида ишлаб чиқариш воситаларидан фойдаланишнинг илмий асосланган прогрессив нормативларини такомиллаштириш ва уларга қатъий риоя қилиш зарур.

Партия **капитал маблағлар сарфлашнинг самарали** бўлишини оширишга, капитал ишларнинг энг фойдали ва тежамли йўлини танлаб олишга, сарфланган капитал маблағнинг ҳар бир сўми эвазига энг кўп маҳсулот олишни таъминлашга, бу солинган маблағнинг қопланиш муддатларини қисқартиришга биринчи даражали аҳамият беради. Капитал харажатлар структурасини доимо яхшилаб бориш ва улар составида ускуналар, машиналар, станоклар ҳиссасини ошириш талаб қилинади.

Сарфланадиган капитал маблағларни ҳал қилувчи участкаларга тўплаш, капитал харажатларни майда-майда қилиб бўлиб юборишга барҳам бериш, қурилаётган корхоналарни тез ишга солиш — планлаштириш ва хўжаликни уюштиришнинг зарур шарти бўлмоғи керак.

Маҳсулотнинг сифатини системали суратда яхшилаш экономикани ривожлантиришнинг энг зарур шартидир. Совет корхоналари маҳсулотларининг сифати энг яхши капиталистик корхоналар маҳсулотининг сифатидан анча юқори бўлиши керак. Бунинг учун кенг тадбирлар системасини, жумладан, жамоат контролини қўлланиш, планлаштиришда, корхоналарнинг ишларига баҳо беришда, социалистик мусобақада маҳсулотларнинг сифат кўрсаткичлари ролини ошириш керак.

Коммунистик қурилиш **халқ хўжалигига марказлашган давлат раҳбарлигини** мустаҳкамлаган ва такомиллаштирган ҳолда **бошқаришнинг демократик асосларини** ҳар томонлама ривожлантиришни тақозо қилади. Маҳаллий органларнинг ва корхоналарнинг хўжалик мустақиллиги ва ҳуқуқи ягона халқ хўжалиги плани доирасида бундан буён ҳам кенгая беради, корхоналардан бошлаб пастдан чиқадиган план ва таклифлар планлаштиришда тобора катта роль ўйнаши керак.

Марказлашган планли раҳбарликни асосан: пастдан чиққан таклифларни муфассал ҳисобга олиб, халқ хўжалиги планларининг энг муҳим кўрсаткичларини ишлаб чиқишга ва бажаришни таъминлашга; жойларда тузиладиган планларни мувофиқлаштириш ва уйғунлаштиришга, илмий-техника ютуқлари ва илғор тажрибани ёйишга; техника тараққиёти, капитал маблағ сарфлаш, ишлаб чиқаришни жойлаштириш, иш ҳақи, баҳо, молия соҳасида ягона давлат сиёсатини ўтказишга ҳамда ягона **учёт ва статистика системасини амалга оширишга қаратиш керак.**

Халқ хўжалигини ривожлантиришда иқтисодий тараққиётнинг барқарор юқори суръатлари, корхоналарнинг узлуксиз ишлаши, халқ фаровонлигининг муттасил ўса бориши учун шарт бўлган етарли хўжалик резервларини таъминлаб, **пропорционалликка** қатъий риоя қилиш, хўжалик диспропорцияси юз беришининг аввалдан олдини олиш керак.

Халқ хўжалиги миқёсларининг ўсиши, фан ва техниканинг тез ривожланиши планлаш, проектлаш, учёт ва статистиканинг илмий савиясини оширишни талаб қилади. Планларнинг илмий-техника ва иқтисодий жиҳатдан асосланганлигини кучайтириш уларнинг кўпроқ стабиль бўлишини таъминлайди, бу эса планларни бажариш процессида уларни ўз вақтида тузатиб ва аниқлаб боришни кўзда тутади. Планлаш йиллик ва перспектив планларни узвий боғлаган ҳолда, маблағ ва моддий-техника ресурслари билан таъминлаган ҳолда узлуксиз олиб борилиши керак.

Интизомга қатъий ва изчил риоя қилиш, кундалик контроль, хўжалик ҳаётида маҳаллийчилик ва маҳкамачилик элементларига қатъиян барҳам бериш коммунизмни муваффақиятли қуришнинг зарур шартидир.

Хўжаликни бошқаришда **маҳаллий органларнинг** роли ва масъулиятини бундан буён ҳам ошира бориш, хўжаликни бошқаришдаги бир қатор функцияларни бундан буён ҳам умумиттифоқ органларидан республика органларига, республика органларидан — область органларига, область органларидан — район органларига бера бориш лозим. Саноат ва қурилишни бошқаришнинг энг ҳаётий ва ишлаб чиқарувчи кучлар тараққиётининг ҳозирги замон даражасига мос келадиган формаси бўлган халқ хўжалик кенгашларининг фаолиятини яхшилаш лозим. Халқ хўжалик кенгашларининг ишларини такомиллаштириш билан бир қаторда иқтисодий маъмурий районлар ичида ҳам Урал, Поволжье, Ғарбий Сибирь, Шарқий Сибирь, Узоқ Шарқ, Закавказье, Болтиқ бўйи, Ўрта Осиё ва ҳоказолар каби йирик иқтисодий районлар хўжалигини планли тарзда комплекс ривожлантиришни яхши ташкил қилиш учун иқтисодий органларнинг фаолиятини бир-бирига мувофиқлаштириш ҳам кучайтирилади.

Ички резервларни сафарбар қилиш, капитал маблағлардан, ишлаб чиқариш фондларидан ва молия маблағларидан самаралироқ фойдаланиш учун давлат план топшириқлари асосида **корхоналарнинг** оператив мустақиллиги ва **ташаббусини** кенгайтириш лозим. Илғор техникани жорий этиш ва ишлаб чиқариш қувватларидан энг тўла фойдаланишда корхоналарнинг роли ва манфаатдорлиги оширилсин.

Хўжаликка раҳбарлик қилишда кадрларни танлаш, тарбиялаш ва юқорига кўтариш ҳал қилувчи аҳамиятга эга, чунки улар корхона ва колхозларга бевосита раҳбарлик қиладилар, ишлаб чиқаришни ташкил қилиш ва уни бошқариш билан шуғулланадилар. Моддий бойликлар яратиладиган соҳа жамият ҳаётининг энг асосий соҳасидир. Шу сабабли ишлаб чиқариш корхоналаридаги раҳбарлик ишларига энг яхши кадрларни юбормоқ керак.

Марказда ҳам, жойларда ҳам хўжалик планларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда, ишчи ва хизматчилар меҳнати масалаларини ҳал этишда, хўжаликка раҳбарлик қилиш ва корхоналарни бошқариш органларини тузишда **касаба союзларнинг** бевосита ва энг актив иштироки тобора кўпроқ кенгайиши лозим. Корхоналар ишига доир масалаларни ҳал этишда ишчи ва хизматчилар коллективининг ролини ошириш зарур.

Коммунизм қуриш процессида хўжаликка раҳбарлик қилиш ишлаб чиқаришнинг юқори кўрсаткичларини моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантиришга таянади. Меҳнатга бўлган моддий ва маънавий стимулни тўғри қўшиб олиб бориш — коммунизм учун курашда буюк яратувчи кучдир. Коммунизм томон ҳаракат қилиб борилган сари меҳнатга бўлган маънавий стимулларнинг, эришилган натижаларнинг жамоат томонидан эътироф этилишининг, ҳар бир кишининг умумхалқ иши учун масъулиятни ҳис этишининг аҳамияти тобора кўпроқ ўсиб боради.

Планлаштиришнинг ҳамда Марказий ва маҳаллий ташкилотларнинг корхоналар ва колхозларнинг ишларига планлаш ва баҳо беришнинг бутун системаси уларни юқорироқ планли топшириқларга, илғор ишлаб чиқариш тажрибасини максимал ёйишга қизиқтириши лозим. Ишлаб чиқаришнинг миқдор ва сифат кўрсаткичларини оширишнинг янги имкониятларини ахтариб топиш ва улардан фойдаланиш соҳасида кўрсатилган ташаббусни ва эришилган муваффақиятларни айниқса рағбатлантириш лозим.

Техник нормалашни, меҳнатга ҳақ тўлаш ва мукофотлаш системаларини доим яхшилаб бориш, иш миқдори ва сифатини сўм билан контроль қилиш, текисчиликка йўл қўймаслик, ҳар бир ходимнинг умуман корхона ишининг юқори даражада бўлишидан манфаатдорлигини оширувчи моддий рағбатлантиришнинг коллектив формаларини кучайтириш керак.

Коммунистик қурилишда товар-пул муносабатларидан социализм даврида уларга хос бўлган янги мазмунга мувофиқ тўла фойдаланиш лозим. Бунда экономикани ривожлантиришнинг хўжалик ҳисоби, пул, баҳо, таннарх, фойда, савдо, кредит, молия каби воситаларидан фойдаланиш катта роль ўйнайди. Бир бутун умумхалқ коммунистик мулк формасига ва коммунистик тақсимот системасига ўтилиши билан товар-пул муносабатлари иқтисодий жиҳатдан ўз умрини тугатади ва барҳам топиб кетади.

Коммунистик қурилиш кенг авж олдирилган бутун давр мобайнида ижтимоий маҳсулотни ва миллий даромадни тақсимлашда давлат бюджетининг муҳим роли сақланиб қолади. Пул-кредит системаси янада мустаҳкамланади, совет пулининг қуввати ошади, сўмнинг харид қуввати тобора ошиб боради, сўмнинг халқаро майдондаги роли мустаҳкамланади.

Хўжалик ҳисобини бутун чоралар билан кучайтириш, қаттиқ тежаб-тергаб сарфлашга эришиш, нобудгарчиликни камайтириш, таннархни пасайтириш ва ишлаб чиқаришнинг рентабеллигини оширишга эришиш лозим. Баҳолар системасини коммунистик қурилиш вазифаларига, техника тараққиётига, ишлаб чиқариш ва истеъмолнинг ўсишига, ишлаб чиқариш харажатларининг камайишига мувофиқ ҳолга келтириб, уни доимо яхшилаб бориш керак. Баҳолар қилинган ижтимоий зарур меҳнат сарфини тобора кўпроқ акс эттириши, ишлаб чиқариш ва муомала харажатларининг қопланишини ва нормал ишловчи ҳар бир корхонанинг маълум фойда олишини таъминлаши лозим. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш заминида баҳоларни иқтисодий жиҳатдан асослаб туриб, систематик равишда камайтириш — коммунизм қуриш давридаги баҳолар сиёсатининг асосий йўлидир.

Совет жамияти жуда катта умумхалқ фондларига эга. Шунинг учун миллий бойликни сақлаш ва ундан тўғри фойдаланишда учёт ва контролнинг роли ўсиб бормоқда. Тежамлилик, халққа қарашли ҳар бир сўмдан рационал фойдаланиш, маблағларни усталик билан сарфлаш, планли раҳбарликни ва хўжалик юритиш методларини тўхтовсиз яхшилаб бориш уюшқоқликни ва онгли интизомни кучайтириш, халқ ташаббусини ривожлантириш совет жамиятининг коммунизм сари ҳаракатини тезлаштиришнинг қудратли манбаларидир.

II. ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИНИ ЮКСАЛТИРИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Совет халқининг қаҳрамонона меҳнати қудратли ва ҳар томонлама ривожланган экономикани вужудга келтирди. Эндиликда бутун аҳолининг: ишчилар, деҳқонлар ва интеллигенциянинг фаровонлигини тез юксалтириб бориш учун ҳамма имкониятлар мавжуд. КПСС оламшумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган вазифани — **Совет Иттифоқида ҳар қандай капитализм мамлакатидагига қараганда энг юксак турмуш даражасини таъминлаш** вазифасини ўртага қўймоқда.

Бу вазифа: а) чакана нархларни камайтириш ва аҳолидан олинадиган солиқларни бекор қилиш билан бир қаторда, меҳнатнинг миқдор ва сифатига қараб тўланадиган индивидуал иш ҳақини ошириш; б) жамият аъзоларининг эҳтиёжларини, уларнинг меҳнати миқдори ва сифатидан қатъи назар, яъни бепул қондиришга мўлжалланган (билим бериш, даволаш, пенсия таъминоти, болалар муассасаларида болаларни боқиб тарбиялаш, коммунал хизматлардан бепул фойдаланишга ўтиш ва ҳоказоларни) ижтимоий истеъмол фондларини кенгайтириш йўли билан амалга оширилади.

Аҳолининг реал даромадларининг кўпайиши товарлар миқдорининг ва хизмат кўрсатишнинг тез ўсиши билан, уй-жой ва маданий-маиший қурилишнинг кенг авж олдирилиши билан қопланади.

Аҳоли даромадларининг ўртача даражаси баробар бўлган тақдирда ҳам совет кишиларининг таъминланиш даражаси ривожланган капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг таъминланиш даражасидан юқори бўлади, чунки Совет Иттифоқида миллий даромад жамият ҳамма аъзолари манфаатини кўзлаб адолатли тақсимланади ва унда паразит синфлар йўқ, буржуа давлатларида эса паразит синфлар миллион-миллион меҳнаткашларни талаш ҳисобидан жуда кўп бойликларни ўзлаштириб оладилар ва исроф қиладилар.

Партия Лениннинг, коммунизм қурилиши моддий манфаатдорлик принципига таяниши лозим, деган қоидасига асосланади. Меҳнатга қараб ҳақ тўлаш яқин йигирма йил мобайнида меҳнаткашларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини қондиришнинг асосий манбаи бўлиб қолади.

Шу билан бирга юқори даромадлар билан нисбатан пастроқ даромадлар ўртасидаги тафовут тўхтовсиз қисқариб бориши керак. Малакасиз ишчи ва хизматчилар оммасининг тобора кўп қисми малакали бўлиб боради, малака ва меҳнат унумдорлиги даражасидаги тафовутларнинг камайиши эса меҳнатга ҳақ тўлаш даражасидаги тафовутларнинг изчил қисқариши билан бирга боради. Бутун аҳолининг фаровонлиги юксалиб бориши билан даромадларнинг паст даражаси юқорироқ даражасига яқинлашади, деҳқонларнинг даромадлари билан ишчиларнинг даромадлари кам ҳақ тўланадиган меҳнаткашларнинг даромадлари билан кўп ҳақ тўланадиган меҳнаткашларнинг даромадлари ўртасидаги, мамлакатнинг турли районларидаги аҳолининг даромадлари ўртасидаги тафовут тобора қисқариб боради.

Шу билан бир вақтда коммунизмга яқинлашиб борилган сари шахсий эҳтиёжлар ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан тобора кўпроқ қондириб борилади. Ижтимоий фондларнинг ўсиш суръатлари меҳнатга тўланадиган индивидуал ҳақнинг кўпайиши суръатларидан ошиб кетади. Меҳнатга қараб тақсимлаш принципига ҳеч эҳтиёж қолмагач яъни моддий ва маданий бойликлар мўл-кўл бўлгач ва меҳнат жамиятнинг барча аъзолари учун биринчи ҳаётий эҳтиёжга айлангач, коммунистик тақсимотга ўтиб бўлинади.

а) БУТУН АҲОЛИ УЧУН ДАРОМАДЛАРНИНГ ВА ИСТЕЪМОЛНИНГ ЮҚОРИ ДАРАЖАДА БЎЛИШИНИ ТАЪМИНЛАШ. САВДОНИНГ РИВОЖЛАНИШИ

СССРда миллий даромад ҳажми яқин 10 йил мобайнида қарийб икки ярим марта, 20 йил мобайнида эса — тахминан беш марта кўпаяди. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 20 йил мобайнида уч ярим мартадан зиёдроқ кўпаяди.

Яқин 10 йил мобайнида барча ишчи ва хизматчиларнинг реал даромадлари (ижтимоий фондларни ҳисобга олганда) ҳар бир ишловчи ҳисобига ўрта ҳисоб билан қарийб икки марта, ишчи ва хизматчиларнинг кам ҳақ оладиган категорияларининг даромадлари эса, тахминан уч баравар ортади. Шундай қилиб мамлакатда биринчи ўн йилликнинг охирига келиб, ишчи ва хизматчиларнинг кам ҳақ оладиган группалари қолмайди.

Колхозчилар меҳнати унумдорлигининг янада юқори суръатлар билан ўсиши асосида уларнинг реал даромадлари ўрта ҳисобда ишчиларнинг даромадидан тезроқ ўсади ва ҳар бир ишловчи бошига ҳисоблаганда яқин ўн йил ичида икки мартадан зиёдроқ ва 20 йил мобайнида эса — тўрт мартадан зиёдроқ ўсади.

Совет интеллигенциясининг инженер ва техниклар, агроном ва зооветеринар ходимлари, ўқитувчилар, медицина ва маданият ходимлари каби кўп сонли табақалари меҳнатига тўланадиган ҳақ анча ошади.

Аҳоли даромадларининг ўсишига мувофиқ **халқ истеъмоли умумий даражасининг тез юксалишига** эришилади. Бутун аҳоли юқори сифатли ва хилма-хил овқатларга бўлган эҳтиёжини етарли даражада қондириш имконига эга бўлади. Яқин вақт ичида халқ истеъмолида чорвачилик маҳсулотларининг (гўшт, ёғ, сут маҳсулотларининг), мевалар ва юқори навли сабзавотларнинг салмоғи анча ошади. Барча аҳоли табақаларининг юқори сифатли кенг истеъмол товарларига: пишиқ ва чиройли кийимларга, пойафзалга, совет кишиларининг турмушини яхшиловчи ва безовчи нарсаларга — ҳозирги замоннинг қулай мебелларига, такомиллашган уй-рўзғор буюмларига, хилма-хил маданий товарларга ва ҳоказоларга эҳтиёжи етарли миқдорда қондирилади. Аҳолига хизмат кўрсатадиган автомашиналар ишлаб чиқариш анча кўпаяди.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш бу товарларга ўсиб бораётган талабни тўла қондириши ва ўзгариб борадиган талабларга мувофиқ келиши лозим. Товарларни аҳолининг хилма-хил талабларига мувофиқ маҳаллий, миллий ва иқлим шароитларини ҳисобга олиб, ўз вақтида чиқариш — истеъмол буюмлари ишлаб чиқарувчи барча тармоқлар учун мажбурий талаблардир.

Халқнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондиришнинг зарур шарти бўлган **совет савдоси** янада ривожланади. Мамлакатнинг барча районларида ва аҳоли яшайдиган пунктларида маданий савдо-сотиқ йўлга қўйилади, аҳолига хизмат кўрсатишнинг прогрессив формалари кенг қўлланилади, савдо-сотиқнинг моддий-техника базаси — магазин, омбор, холодильник ва сабзавот омборлари шохобчалари кенгайтирилади.

Қишлоқда савдо-сотиқни такомиллаштириш, ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотишни ташкил этиши лозим бўлган матлубот кооперацияси ривожлантирилади. Колхоз савдоси ҳам ўз аҳамиятини сақлаб қолади.

Иккинчи ўн йилликда бутун аҳоли учун моддий ва маданий неъматлар мўл-кўллигига эришилади, шундан кейинги даврда эҳтиёжга қараб тақсимлашнинг коммунистик принципига ўтиш учун моддий замин вужудга келтирилади.

б) УЙ-ЖОЙ ПРОБЛЕМАСИНИ ҲАЛ ЭТИШ ҲАМДА ТУРМУШНИ ҚУЛАЙ ВА ОБОД ҚИЛИШ

КПСС совет халқи фаровонлигини оширишнинг энг кескин проблемасини — уй-жой проблемасини ҳал этиш вазифасини ўртага қўяди. Биринчи ўн йиллик мобайнида мамлакатда уй-жой танқислигига хотима берилади. Ҳозирча ёмон уйларда ва зич яшаётган оилалар янги квартираларга эга бўладилар. Иккинчи ўн йилликнинг охирига келиб ҳар бир оила, шу жумладан янги турмуш қурганлар оиласи барча қулайликлари бўлган ҳамда турмуш гигиенаси ва маданияти талабларига мувофиқ келадиган квартирага эга бўлади. Деҳқонларнинг эски типдаги уйлари асосан замонавий янги уйлар билан алмаштирилади, ёки — мумкин бўлган жойларда — зарур қулайликлар яратилиб, реконструкция қилинади. Иккинчи ўн йиллик мобайнида уй-жойдан фойдаланиш барча гражданлар учун аста-секин бепул бўлиб қолади.

Шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган бошқа жойларни, ишлаб чиқариш, уй-жой ва жамоат биноларини обод, қулай ва тежамли қилиб қуриш ва улардан фойдаланишда шаҳарлар қурилиши, архитектура ва планлаштириш иши катта аҳамиятга эгадир. Шаҳарлар ва посёлкаларда одамларнинг меҳнати турмуши ва дам олиши учун энг яхши шароитни таъминлайдиган ишлаб чиқариш зоналари, уй-жой районлари ижтимоий ва маданий муассасалар, маиший хизмат кўрсатадиган корхоналар, транспорт, инженерлик ускуналари, энергетика рационал равишда комплекс ташкил этилган бўлиши керак.

Яқин давр ичида коммунал қурилишнинг, барча шаҳар ва ишчи посёлкаларини обод қилишнинг кенг программаси амалга оширилади, бу уларни электрлаштиришни, зарур миқдорда газлаштиришни, телефонлаштиришни, коммунал транспорти, водопровод ва канализация билан таъминлашни талаб қилади; шаҳарларда ва аҳоли яшайдиган бошқа пунктларда турмуш шароитларини янада соғломлаштиришга, шу жумладан уларни кўкаламзорлаш ва сув билан таъминлашга, ҳавонинг, ернинг ва сув ҳавзаларининг ифлосланишига қарши қатъий кураш олиб боришга қаратилган бир қатор тадбирларни амалга оширишни талаб қилади. Кичик ва ўртача обод шаҳарлар тобора кўпаяди, бу эса турмуш шароитини яхшилаш ва соғломлаштиришга имкон беради.

Коммунал транспортдан (трамвай, автобус, троллейбус, метродан) фойдаланиш иккинчи ўн йилликда бепул бўлади. Бу даврнинг охирида эса коммунал хизматлар: сувдан, газдан фойдаланиш ва уйларни иситиш текин бўлади.

в) ИШ ВАҚТИНИ ҚИСҚАРТИШ ВА МЕҲНАТ ШАРОИТИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ

Яқин 10 йил мобайнида **олти соатли иш кунига** — ҳафтада бир кун дам олинганда — ёки 35 **соатли иш ҳафтасига** — ҳафтада икки кун дам олинганда — ўтиш, ер ости ишларида ва меҳнат шароити зарарли бўлган корхоналарда эса беш соатли иш кунига ёки 30 соатли — беш кунлик иш ҳафтасига ўтиш амалга оширилади.

Иккинчи ўн йилликда меҳнат унумдорлигининг тегишли даражада ўсиши негизида яна ҳам қисқарган иш ҳафтасига ўтиш бошланади.

Шундай қилиб, Совет Иттифоқи дунёда энг қисқа ва айни замонда энг унумли ва энг кўп ҳақ тўланадиган иш куни мамлакатига айланади. Меҳнаткашларнинг бўш вақти анча кўпаяди, бу эса уларнинг маданий-техника савиясини кўтариш учун қўшимча шароитлар вужудга келтиради.

Иш куни қисқариши билан бир қаторда меҳнаткашларнинг йиллик ҳақ тўланадиган отпускалари ҳам кўпаяди. Барча ишчи ва хизматчиларнинг минимал отпуска муддати аста-секин уч ҳафтагача, кейинчалик эса бир ойгача кўпаяди. Ҳақ тўланадиган отпускалар аста-секин колхозчиларга ҳам жорий қилина бошлайди.

Меҳнат шароитини ҳар томонлама соғломлаштириш ва енгиллаштириш халқ фаровонлигини оширишнинг муҳим вазифаларидан биридир. Барча корхоналарда техника хавфсизлигининг замонавий воситалари жорий этилади ва ишлаб чиқариш травматизми ва профессионал касалликларни бартараф қилувчи санитария-гигиена шароитлари таъминланади. Технология процесси ёки аҳолига хизмат кўрсатиш зарурати тақозо қилиши сабабли кеча-кундуз ишлайдиган корхоналардан ташқари барча корхоналарда тунги сменалар аста-секин тугатилади.

(ДАВОМИ БОР)

В. И. ЛЕНИН МАВЗОЛЕЙИГА КЕЛАЁТГАН МЕҲНАТКАШЛАР ОҚИМИ СИРА УЗИЛМАЁТИР

В. Бирюков ва Ю. Очан фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1919 йилдан КПСС аъзоси, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун курашнинг актив иштирокчиларидан бири, шахсий пенсионер **Султонхўжа Қосимхўжаевнинг** узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг 1961 йил 2 ноябрда вафот этганини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ **ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

Султонхўжа Қосимхўжаев

1919 йилдан КПСС аъзоси, шахсий пенсионер ўртоқ **Султонхўжа Қосимхўжаев** узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг 2 ноябрда вафот этди.

Ўртоқ Қосимхўжаев 1874 йилда Тошкентда бинокор ишчи оиласида туғилди. Революцияга қадар у, Тошкент шаҳридаги қурилишларда ишлади. Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлашда актив иштирок этди.

Ўртоқ Қосимхўжаев 1918—20 йилларда раҳбар совет ва партия ишида ишлади. 1921—23 йилларда у, Туркистон Республикаси Олий судининг аъзоси, 1924—25 йилларда эса Сирдарё область судининг раиси бўлди.

Ўртоқ Қосимхўжаев 1926 йилда Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитети Раисининг ўринбосари қилиб сайланади ва шу вазифада 1929 йилгача ишлайди. 1930—1947 йилларда у турли раҳбарлик лавозимларида ишлайди, 1947 йилда эса пенсияга чиқади.

Ўртоқ Қосимхўжаев Ўзбекистоннинг раҳбар партия ва совет органларига бир неча марта сайланди. 1920 йилда ўртоқ Қосимхўжаев Советларнинг VIII чақириқ Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети аъзолигига сайланган эди.

Партия ўртоқ Қосимхўжаевга топширган ҳамма участкаларда у ўзига билдирилган ишончни ҳамиша оқлаб, бутун кучи ва билимини халқ хизматига сарфлаб келди. Партия ва Совет ҳукумати ўртоқ Қосимхўжаевни Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат белгиси» орденлари билан мукофотлаб, унинг фаолиятига юксак баҳо бердилар.

Ўртоқ Қосимхўжаевнинг порлоқ хотираси Ўзбекистон меҳнаткашлари қалбида узоқ сақланади.

М. А. Абдураззоқов, Г. А. Габриельянц, Р. Қурбонов, М. М. Мусахонов, Г. Ф. Наймушин, Ё. С. Насриддинова, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов, А. Н. Рудин, Ф. Е. Титов, И. И. Федюнинский, И. П. Бурмистров, Н. В. Мартинов, Қ. М. Муртазоев, С. О. Азимов, Н. М. Матчонов, И. В. Бабков, В. С. Содиқова, И. Р. Арнаутов, П. В. Каймаков, М. Р. Расулев, Ш. Ғойибжонова, А. С. Макаров, А. Раҳматхўжаев.

1919 ЙИЛДАН КПСС АЪЗОСИ ЎРТОҚ СУЛТОНХЎЖА ҚОСИМХЎЖАЕВНИ ДАФН ЭТИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИ КОМИССИЯДАН

Султонхўжа Қосимхўжаевнинг жасади солинган тобут Тошкент область ижроия комитети биносига (Навоий кўчаси, 55-уй) ўрнатилган.

Марҳум билан видолашиш учун кундузи соат 12 дан 2 гача кишилар қўйилади.

Марҳумнинг жасади 3 ноябрь кундуз соат 3 да олиб чиқилади.

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети ва меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети 1919 йилдан КПСС аъзоси, шахсий пенсионер ўртоқ

Султонхўжа ҚОСИМХЎЖАЕВнинг

вафот қилганини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳумнинг оиласига таъзия билдирадилар.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

R. 12622. Нашр. В. 1720.